

ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

หัตทยา ขอสันติวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)

คณะสถิติประยุกต์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2564

ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

ทัทยา ขอสันติวิวัฒน์

คณะสถิติประยุกต์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิจิตรธรรมรส)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจรีย์ ผลประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์)

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ลีอนาม)

____/____/____

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา
ชื่อผู้เขียน	นางสาว หัทยา ขอสันติวิวัฒน์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์)
ปีการศึกษา	2564

การวิจัยเรื่อง ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีผลต่อการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา การวิจัยนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ครัวเรือนที่ศึกษากระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยอยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย สำหรับลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก พบว่า เป็นบุตรชายมากกว่าบุตรหญิงเล็กน้อย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี เกือบครึ่งของผู้เลี้ยงดูหลักมีอายุอยู่ระหว่าง 26-35 ปี และระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลักส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ในส่วนของลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่า การครองคู่ของบิดามารดา ส่วนใหญ่มีคู่ครองคนเดียว การปกครองบุตรส่วนใหญ่เป็นแบบเลี้ยงคู่ กล่าวคือมีทั้งบิดามารดาเป็นผู้ปกครอง ในครัวเรือนที่เด็กอาศัยอยู่มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 5.02 คน และมีสัดส่วนของสถานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนมาก ยากจน ปานกลาง และร่ำรวยไม่แตกต่างกันยกเว้นที่อยู่ในระดับร่ำรวยมากมีสัดส่วนต่ำกว่าเล็กน้อย สำหรับทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรแบบเอาใจใส่มาก และผู้เลี้ยงดูหลักส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยเลยกับการทำร้ายร่างกายสมาชิกในครอบครัว

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า ในภาพรวมบิดามารดาใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรบ้าง โดยใช้ในระดับน้อยและระดับปานกลางในสัดส่วนที่พอ ๆ กัน คือประมาณร้อยละ 35 และส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงด้านร่างกายมากกว่าด้านจิตใจ

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทั้งโดยรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจ พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก อันได้แก่ เพศและอายุของเด็ก อายุและระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ยกเว้นอายุของเด็กไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงด้านร่างกาย ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏผลดังนี้ สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่เด็กอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อทั้งการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูโดยรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการครองคู่ของบิดามารดามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อการใช้ความรุนแรงด้านร่างกาย อย่างไรก็ตามเฉพาะการครองคู่ของบิดามารดาที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงและความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทั้งในภาพรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ABSTRACT

Title of Thesis	Parental Violence in Childrearing
Author	Miss Hattaya Khosuntiwiwat
Degree	Master of Science (Applied Statistics)
Year	2021

The objectives of this research on parenting violence are to study parental violence behavior and the influence of the child's primary caregiver's personal qualities, family factors, economic situation, and parenting attitudes and styles on the use of violence in child raising. The Situational Survey of Children and Women in Thailand 2015–2016, conducted by the National Statistical Office, is the primary source of secondary data for this research. Statistics from multiple regression analysis were used to analyze the data.

The households studied were spread across the country, with more living outside of municipalities than in small municipal governments. Sons were found to have slightly more individual characteristics of the child-main caregiver than daughters. The majority were between the ages of one and five, and nearly half of the care givers were between the ages of 26 and 35, with the majority of primary caregivers having finished secondary school or less. In terms of family characteristics and economic status, the majority of the parents' unions only had one partner. The majority of child custody was dual-parent, which means both parents were the

guardians of the households in which the children lived, with an average of 5.02 members, and the proportions of very poor, moderately poor, and wealthy economic status were the same, with the exception of those in the very wealthy having a slightly lower proportion. It was discovered that most families have a very caring parenting style, and most primary caregivers are against physical abuse of family members.

The findings of a study on violence in parenting revealed that, on average, parents used some form of physical or psychological violence when childrearing their children. They were used in approximately equivalent proportions at low and moderate levels, with the majority being physical rather than psychological.

The study of factors influencing violent behavior in parenting, both physically and mentally, discovered that the child's gender and age, the primary caregiver's age, and education level had a statistically significant influence at the 0.01 level. Except for the child's age, there was no influence on physical violence. The analysis of family characteristics and economic status gave the following results: The economic status of the children's households had a significant influence at the 0.01 level on both physical and mental parenting violence. The number of household members and parental union were also found to have a statistically significant effect of 0.01 on physical violence. Only the parents' union had a statistically significant influence on the use of psychological violence. In terms of attitude factors and parenting styles,

attitudes about parenting violence and empathy were found to have a statistically significant effect on the overall physical and psychological use of parenting violence at the 0.01 level.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ จากรองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญ อีรวรรณวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่
กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายอนุตร์ ขอสันติวิวัฒน์ และนางระวีวรรณ ขอสันติวิวัฒน์ ผู้เป็นบิดาและ
มารดา รวมถึงพี่ชายที่ช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณนายสถิตย์ พันแสน สำหรับการคำแนะนำทางด้านระเบียบวิธีวิจัย และการ
วิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้กำลังใจอีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่
สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ หากงานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยกราบขอภัยมา ณ โอกาสนี้

ทัทยา ขอสันติวิวัฒน์
กรกฎาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ค
ABSTRACT.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามปฏิบัติการ.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง.....	7
2.1.1 ความหมายของความรุนแรง.....	7
2.1.2 ลักษณะและรูปแบบของการกระทำความรุนแรง.....	9
2.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง.....	12
2.2 แนวคิดและความหมายของการอบรม/สั่งสอน.....	15
2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	15
2.2.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู.....	16
2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ.....	19

2.3.1 ความหมายของการลงโทษ.....	19
2.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	20
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการ อบรมเลี้ยงดูบุตร	20
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและพฤติกรรม การใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร.....	21
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและพฤติกรรม การใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร.....	22
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	24
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	25
3.1 แหล่งข้อมูลและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	25
3.2 ตัวแปรและการวัดตัวแปร.....	26
3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการศึกษา	31
4.1 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือน และลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู	31
4.2 ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ	34
4.3 ทศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู.....	36
4.4 พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู.....	37
4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร	38
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	48
5.2 อภิปรายผล.....	52
5.3 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	56
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป	57
บรรณานุกรม	58

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่นักวิจัยได้มีการศึกษากันไว้	16
ตารางที่ 3.1 ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มาตรฐาน และคำอธิบายการวัดตัวแปรที่การศึกษา.....	26
ตารางที่ 3.2 ข้อคำถามในมาตรฐานวัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางกาย	28
ตารางที่ 3.3 ข้อคำถามในมาตรฐานวัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ.....	29
ตารางที่ 3.4 ข้อคำถามในมาตรฐานวัดรูปแบบการเลี้ยงดู.....	29
ตารางที่ 3.5 ข้อคำถามในมาตรฐานวัดทัศนคติการใช้ความรุนแรง.....	30
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนที่ศึกษาจำแนกตามเขตการปกครอง และภาค.....	31
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของบุตร (เด็ก) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก และผู้เลี้ยงดูหลัก	33
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ.....	34
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	35
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามทัศนคติการใช้ความรุนแรงและรูปแบบการเลี้ยงดู	36
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู.....	37
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู.....	37
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู.....	38
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู.....	39
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู.....	42
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู.....	45
ตารางที่ 5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร	50

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูของ
 ตัวแบบ51

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบการเกิดภาวะความรุนแรง.....	8
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา	24

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund, 1949) นักจิตวิเคราะห์กล่าวว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือ ระยะ 5 ปีแรก ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในตอนต้น ๆ ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย เชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต องค์การยูนิเซฟประเทศไทย (UNICEF Thailand) ระบุว่า พัฒนาการของเด็กวัยแรกเกิดถึงขวบครึ่ง (0-18 เดือน) คือ วัยที่กำลังเรียนรู้ และสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบสีหน้า เสียง สิ่งต่าง ๆ ของคนอื่นได้ เด็กวัยขวบครึ่งถึงสามขวบ (18-36 เดือน) คือวัยที่เรียนรู้และกำลังพัฒนาตัวตน สามารถเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และเพิ่งเริ่มเข้าใจความหมายของกฎเกณฑ์ ยังไม่สามารถเข้าใจความถูกความผิดได้อย่างแท้จริง เด็กวัย 3-5 ขวบ คือวัยเด็กที่สามารถพูดได้ คิดได้ สามารถใช้คำพูดสื่อความคิดหรือความรู้สึกกับคนอื่น ๆ ได้มากขึ้น เริ่มแยกความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ เด็กวัย 6-8 ขวบ คือ วัยที่เริ่มรับรู้ และสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ สามารถเข้าใจในเรื่องของความถูกผิดได้ดีขึ้น เด็กวัย 9-13 ปี คือ ช่วงวัยที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต้องการความเป็นตัวเอง กล่าวคือ การเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ล้วนหล่อหลอมด้วยประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ที่เป็นส่วนประกอบในการส่งผลต่อคุณภาพในชีวิตของเด็กในอนาคต ดังนั้นสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมในการถ่ายทอดความรู้ ฝึกฝนและอบรมสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต จึงถือได้ว่าครอบครัวเป็นหน่วยที่มีความสำคัญในทุก ๆ มิติ มีหน้าที่ในการวางรากฐานการปกครองในระดับต่าง ๆ และทำหน้าที่ขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด

คือการทำให้นกเด็ก เลี้ยงดูผู้เยาว์ ให้การศึกษา สร้างคนให้รู้จักระเบียบสังคม สร้างความแข็งแรงและ
 คุณภาพแห่งชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทันและสันติ

ปัจจุบันความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาของทุกสังคม ทุกเชื้อชาติ จนเป็นที่เห็นพ้องกันว่าบ้านเป็นสถาบันทางสังคมที่เป็นอันตรายมากที่สุด ทั้งความรุนแรงต่อสตรี คนชรา และเด็ก ซึ่งยังคง
 เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นวิกฤตทางสังคมและเป็นปัญหาสำคัญ
 ระดับชาติ ปัญหาความรุนแรงเกิดขึ้นได้หลากหลายประเภท องค์การอนามัยโลก (The World Health
 Organization: WHO) แบ่งพฤติกรรมรุนแรงของออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. ความรุนแรงทางร่างกาย
 (Physical violence) 2. ความรุนแรงทางเพศ (Sexual violence) 3. ความรุนแรงทางจิตใจ
 (Psychological violence) และ 4. ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือการละเลย/ทอดทิ้ง
 (Deprivation or neglect) จากรายงานประจำปี Ending Violence in Childhood: Global
 Report 2017 ที่จัดทำขึ้นโดย Know Violence in Childhood องค์การระหว่างประเทศที่เคลื่อนไหว
 เรื่องการใช้ความรุนแรงในเด็ก ระบุว่า เด็กและเยาวชน 1,700,000,000 คน หรือคิดเป็น 3 ใน 4 ของ
 เด็กและเยาวชนทั่วโลก ตกเป็นเหยื่อหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงทุก ๆ ปี รวมถึงการรังแก
 กลั่นแกล้ง การต่อสู้ การทารุณกรรม และความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งการลงโทษทางร่างกายทั้งในบ้าน
 และในสถานศึกษา และครอบครัวในสังคมไทยในปัจจุบันเผชิญปัญหาความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน
 จากรายงานสถิติผู้มารับบริการในศูนย์พึ่งได้ ในปี 2554-2556 พบว่า จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำ
 ความรุนแรงที่มารับบริการได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี 2554 มีจำนวนเด็กที่ถูกกระทำ
 ความรุนแรง 11,054 ราย ในปี 2556 มีจำนวนเด็กที่ถูกกระทำ ความรุนแรง 12,637 ราย และผู้กระทำ
 ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นคนใกล้ชิด คนในครอบครัว และคนรู้จัก (สำนักงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ, 2557)
 และมีผู้ที่ถูกกระทำ ความรุนแรงที่เป็นเด็กและสตรีมารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center:
 OSCC) ในปี 2547-2561 ทั้งสิ้น 247,480 ราย เป็นเด็ก 121,860 ราย (สำนักงานกองทุนสนับสนุน
 การสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) ซึ่งถือว่าเด็กที่ถูกกระทำ ความรุนแรงมีมากกว่าครึ่งของผู้ที่เข้ารับบริการ
 ความช่วยเหลือจากศูนย์พึ่งได้ โดยการกระทำรุนแรงในเด็กมีสาเหตุมาจากการปล่อยปละละเลยของ
 ครอบครัว ขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจนเป็นเหตุให้เด็กถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศมากที่สุด
 ส่วนใหญ่จะถูกกระทำโดยคนใกล้ชิด สาเหตุของการกระทำ ความรุนแรง พบว่า เกิดจากผู้กระทำดื่ม
 แอลกอฮอล์ และใช้ยาเสพติด นอกจากนี้เกิดจากความเครียด ปัญหาทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมจากสื่อต่าง ๆ ยังไม่นับรวมกับเด็กที่ถูกกระทำ ความรุนแรงทางร่างกายที่ไม่ได้ขอรับ
 ความช่วยเหลือ

ผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงส่งผลต่อชีวิต และร่างกายของเด็ก จากการรายงานของ
 องค์การอนามัยโลก (WHO, 2002) ระบุว่า เด็กและเยาวชนทั่วโลกเสียชีวิตจากการถูกรังแก
 โดยประมาณ ปีละ 199,000 คน (หรือ 9.2 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคน) หรือมีเด็กเสียชีวิตจาก

การกระทำความรุนแรง วันละ 545 ราย ยังไม่รวมกับเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากการใช้ความรุนแรง ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนมากกว่าเด็กที่เสียชีวิตจากการใช้ความรุนแรง การใช้ความรุนแรงกับเด็กในครอบครัว ไม่เพียงส่งผลต่อชีวิตและร่างกายของผู้ถูกระทำ แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของเด็ก ทำให้ครอบครัวแตกร้าง ไม่สามารถทำหน้าที่ทางสังคมที่มีประสิทธิภาพได้ เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัว ในลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของ Ahmadzad-Asl et al. (2016) และ Cannon et al. (2016) ระบุว่าความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวที่ได้รับในวัยเด็ก เป็นประสบการณ์ที่หล่อหลอมให้เกิดความกระตือรือร้นภายในจิตใจ มีพฤติกรรมที่โน้มนำไปในทางความก้าวร้าว และแสดงออกถึงความรุนแรงได้ และครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรงอาจเกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับประวัติครอบครัวของการผู้กระทำที่ได้รับความรุนแรงในวัยเด็ก หรือการได้เห็นประสบการณ์ความรุนแรง และการได้รับการกระทำความรุนแรงตั้งแต่ยังเด็ก จะส่งผลให้กระทำความรุนแรงในครอบครัวปัจจุบัน (Souphaphone, 2013 อ้างถึงใน จินตนา วัชรสินธุ์, 2561, น. 191) การใช้ความรุนแรงของบิดามารดา เช่น การตี การดุด่า จะซึมซับเข้าสู่เด็ก โดยไม่รู้ตัว เมื่อเด็กถูกระทำความรุนแรงจากบิดามารดา เด็กมักใช้ความรุนแรงตอบโต้ เด็กจะเป็นผู้กระทำความรุนแรงกับคนอื่น เนื่องจากมีประสบการณ์ตรงด้านความรุนแรงจากครอบครัวทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เด็กเหล่านั้นจึงใช้การกระทำความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการทำร้ายผู้อื่นเช่นเดียวกัน (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ, 2551) ดังนั้นปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อเด็กในครอบครัว อาจส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติในระยะยาว ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ไม่ปลอดภัย ประชากรไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเด็กของครอบครัว เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยและรูปแบบในการใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นประโยชน์กับองค์กรที่จัดทำแนวทางการป้องกันการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และเพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านสาธารณสุข ในเรื่องการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและพัฒนาการเข้าถึงระบบบริการช่วยเหลือ เด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมถึงจัดทำนโยบายลดการใช้ความรุนแรง เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูที่มีต่อการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในอบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้
 - 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - (1) ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ประกอบด้วย เพศของเด็ก อายุของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก
 - (2) ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การครองคู่ของบิดามารดา การปกครองบุตร จำนวนสมาชิก และสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน
 - (3) ทักษะและรูปแบบการเลี้ยงดู ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับความรุนแรงและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
 - 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางร่างกาย และพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางจิตใจ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา รวมถึงทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการวางแผนทางด้านการบริหารจัดการจัดทำนโยบายหรือมาตรการป้องกันการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และส่งเสริมให้ใช้วิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในสังคมต่อไป

1.5 นิยามปฏิบัติการ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอกำหนดนิยามปฏิบัติการดังต่อไปนี้

1. ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การทำให้เกิดอันตราย หรือทำให้เสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็กจากการกระทำ ทั้งที่อยู่ในวิสัยที่สามารถกระทำได้ของบิดามารดา หรือผู้ดูแลที่อยู่ในฐานะรับผิดชอบเด็ก หรือผู้มีอำนาจเหนือเด็ก หรือเป็นผู้ที่เด็กไว้วางใจ อาจเกิดขึ้น

ครั้งเดียวหรือเกิดขึ้นซ้ำ ๆ (โดยการกระทำดังกล่าว อาจเกิดจากการใช้ความรุนแรง หรือการพยายามให้เกิดความเจ็บปวด บาดเจ็บ หรือเป็นอันตราย โดยบุคคลที่กระทำอยู่ในสถานะที่มีกำลังเหนือกว่า หรือมีอำนาจในการต่อรอง ซึ่งครอบคลุมถึงการลงโทษด้วยความรุนแรงด้วย) ใน 1 เดือนก่อนหน้าจะมีการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย

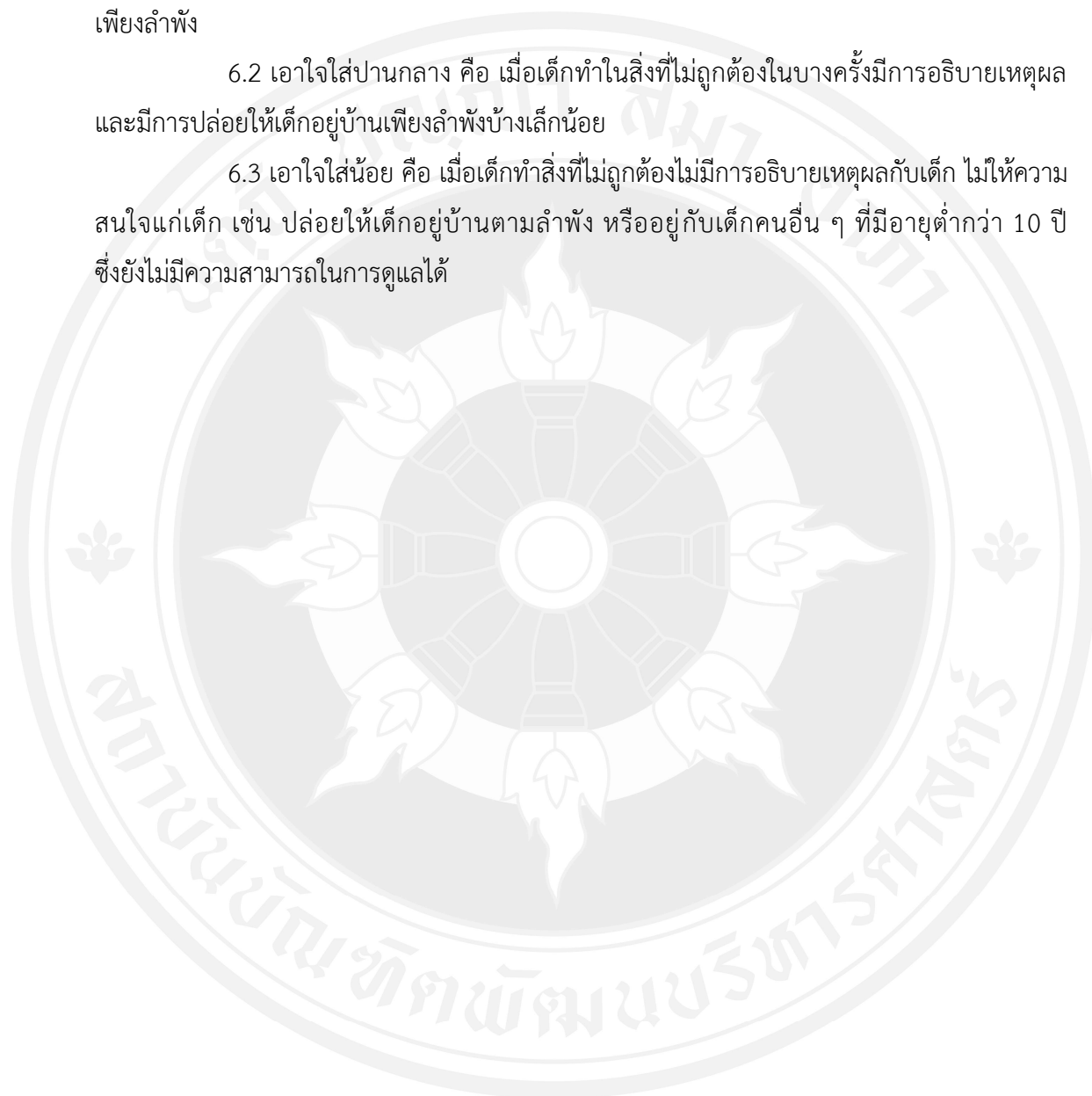
- 1.1 ตะโกน ตะคอก แผลเสียงหรือตวาดเด็ก
- 1.2 จับตัวเขย่าหรือกระชากตัวเด็ก
- 1.3 ตีด้วยวัสดุหรือสิ่งของ เช่น ไม้เรียว หรือเข็มขัด
- 1.4 ตบตีที่หน้า ศีรษะ หรือใบหู
- 1.5 เมียนตีเด็กอย่างแรงเท่าที่สามารถทำได้ ซ้ำแล้วซ้ำอีก
- 1.6 ต่ำว่าโง่ ขี้เกียจ หรือคำอื่นที่คล้ายกัน
2. เด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุ 1-14 ปี ที่อยู่ภายใต้การดูแลของบิดามารดา หรือผู้ดูแลที่อยู่ในฐานะรับผิดชอบเด็ก หรือผู้มีอำนาจเหนือเด็ก หรือเป็นผู้ที่เด็กไว้วางใจ
3. ผู้เลี้ยงดูหลัก หมายถึง ผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปี
4. การครองคู่ของบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองเรือนของบิดาหรือมารดา ณ วันที่ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 4.1 มีคู่ครองคนเดียว คือ ไม่มีภรรยา/สามีคนอื่น หรือไม่ได้อยู่กินกับผู้ชาย/ผู้หญิงคนอื่นในรูปแบบฉันสามี/ภรรยา และมีสามี/ภรรยาเพียงคนเดียว
 - 4.2 มีคู่ครองหลายคน คือ มีภรรยา/สามีคนอื่น หรืออยู่กินกับผู้ชาย/ผู้หญิงคนอื่นในรูปแบบฉันสามี/ภรรยา และมีสามี/ภรรยามากกว่า 1 คน
5. การปกครองบุตร หมายถึง การมีชีวิตอยู่ของบิดามารดาและการอาศัยอยู่ด้วยกันกับบุตร โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้
 - 5.1 เลี้ยงเดี่ยว คือ บิดาหรือมารดาผู้ให้กำเนิดเสียชีวิต และบิดาหรือมารดาที่ยังมีชีวิตอยู่อาจอาศัยหรือไม่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับบุตรก็ได้
 - 5.2 เลี้ยงคู่ คือ บิดาและมารดาผู้ให้กำเนิดยังมีชีวิตอยู่ และอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันทั้งบิดา มารดา และบุตร
 - 5.3 อื่น ๆ คือ ทั้งบิดาและมารดาผู้ให้กำเนิดเสียชีวิต หรือบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ทั้งคู่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับบุตร

6. รูปแบบการเลี้ยงดู หมายถึง การอบรมสั่งสอน ความเอาใจใส่ และความใกล้ชิดกับเด็กของผู้เลี้ยงดูหลักหรือบุตรของบิดามารดา โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

6.1 เอาใจใส่มาก คือ เมื่อเด็กทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องในบางครั้งมีการอธิบายถึงเหตุผลหรือห้ามเด็กทำในสิ่งที่ชอบ หรือไม่อนุญาตให้เด็กทำตามอำเภอใจ แต่จะไม่มีการปล่อยเด็กให้อยู่บ้านเพียงลำพัง

6.2 เอาใจใส่ปานกลาง คือ เมื่อเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องในบางครั้งมีการอธิบายเหตุผลและมีการปล่อยให้เด็กอยู่บ้านเพียงลำพังบ้างเล็กน้อย

6.3 เอาใจใสน้อย คือ เมื่อเด็กทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่มีการอธิบายเหตุผลกับเด็ก ไม่ให้ความสนใจแก่เด็ก เช่น ปล่อยให้เด็กอยู่บ้านตามลำพัง หรืออยู่กับเด็กคนอื่น ๆ ที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งยังไม่มีความสามารถในการดูแลได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง
- 2.2 แนวคิดและความหมายของการอบรม/สั่งสอน
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ
- 2.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง

2.1.1 ความหมายของความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization: WHO) ให้ความหมายของการใช้ความรุนแรง หมายถึง “การกระทำที่มีเจตนาใช้กำลังทางร่างกาย การขู่บังคับ หรือการแสดงอำนาจต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือถูกทอดทิ้ง” และจากความหมายของการกระทำความรุนแรงนี้ เมื่อพิจารณาในมิติขององค์ประกอบความรุนแรง (Components of Violence) พบว่า การเกิดภาวะความรุนแรงมี 3 องค์ประกอบ ดังแสดงในภาพที่ 2.1

<p>1. บังคับนำเข้า (Input) หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำให้เกิดผลของการกระทำ (Intentionality) สามารถแสดงในรูปแบบของ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Intentional Physical Force ● Sexual ● Psychological 	<p>2. เหยื่อ (Victim) หมายถึง ผู้ถูกกระทำ ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Person/Individual ● Group/Interpersonal ● Community ● Societal 	<p>3. ผลลัพธ์ (Results) หมายถึง ผลจากการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจที่มีต่อเหยื่อ แสดงออกในรูปแบบของ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Injury ● Death ● Psychological harm ● Maldevelopment/Deprivation
--	---	---

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบการเกิดภาวะความรุนแรง

อนุชา อาภาภิรม (2543 อ้างถึงใน พูนสุข มาศรังสรรค์, 2554) ความรุนแรง หมายถึง การใช้กำลังคุกคามหรือทำร้าย เพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคล หรือทรัพย์สิน

ฐาศุภกร จันประเสริฐ (2553, น. 25) ความรุนแรงหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ทั้งทางร่างกาย วาจา หรือใจ โดยการบังคับขู่เข็ญ ทำร้ายร่างกาย การทุบตีแล้วเป็นผลให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่น

Elliott (1997) ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ว่า หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่เป็นอันตราย ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นซึ่งอาจจะเป็นความรุนแรงที่มาจากทางวาจาหรือการกระทำด้วยการใช้กำลัง ที่แสดงการข่มขู่ คุกคาม การทำร้ายร่างกายและการฆาตกรรม

Rose (1997) ให้ความหมายของความรุนแรง ว่าเป็นการใช้กำลังหรือวาจา ที่เกิดจากบุคคลหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดความรู้สึกต่ออีกบุคคลหนึ่ง ว่าได้รับการคุกคามหรือเกิดการบาดเจ็บอย่างแท้จริงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

พรสุข หุ่นนิรันดร์ (2550) ให้ความหมายของความรุนแรง ว่าเป็นการกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเจตนา เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับขู่เข็ญหรือทำร้ายจิตใจด้วยวาจา การใช้กำลังกระทำกับผู้อื่น เพื่อทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บและการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นผลทำให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกกระทำ

Yudofsky et al. (1989) กล่าวว่าพฤติกรรมรุนแรง เป็นสัญญาณพื้นฐาน ที่พบได้ในบุคคลทั่วไปจะแสดงออกทางคำพูดและทางการกระทำโดยมีเป้าหมายที่สิ่งของ หรือบุคคลทั่วไปตลอดจนเป็นการแสดงออกของความรู้สึกหรือเป็นวิธีการส่งสัญญาณเตือนให้ผู้อื่นทราบถึงความรู้สึกรุนแรงที่มีในบุคคลนั้น

Corsini (1999) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ดังนี้

1. ความรุนแรง หมายถึง การแสดงความเกลียดชัง ความเป็นปรปักษ์ และดูต่ำว่ากล่าวตลอดจนใช้กำลังทางกายโดยตรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน
2. ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมที่ทำอันตรายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยปราศจากความเกลียดชัง ความเป็นปรปักษ์หรือดูต่ำว่ากล่าวต่อสิ่งนั้น

โดยสรุป ความรุนแรงหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการคุกคามหรือทำร้าย ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงทางด้านวาจาหรือการใช้กำลังซึ่งอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบทางด้านร่างกายหรือจิตใจ

2.1.2 ลักษณะและรูปแบบของการกระทำความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization: WHO) กล่าวว่าลักษณะการกระทำความรุนแรงสามารถแบ่งได้ 4 รูปแบบ ตามวิธีการแสดงออกถึงความรุนแรง ได้แก่

1. ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical violence) หมายถึง การที่ผู้ถูกกระทำได้รับบาดเจ็บจากผู้กระทำความรุนแรงในรูปแบบการตี ตะ ต่อย วิธีอื่น ๆ จนเกิดแผลฟกช้ำ เลือดออก กระดูกหัก ตลอดจนการทะเลาะวิวาท และจะต้องคำนึงถึงบริบทของวัฒนธรรมด้วย และเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ใช่อุบัติเหตุ
2. ความรุนแรงทางเพศ (Sexual violence) หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ผู้ถูกกระทำถูกใช้เป็นเครื่องมือตอบสนองทางเพศ โดยผู้กระทำอาจเป็นการใช้กำลังข่มขู่หรือเป็นการยินยอม
3. ความรุนแรงทางจิตใจ (Psychological violence) หมายถึง การทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความอับอายรู้สึกด้อยค่า
4. ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือการละเลย/ทอดทิ้ง (Deprivation or neglect) หมายถึง การไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม รวมถึงการทอดทิ้งทางกาย เช่น ไม่ให้อาหารอย่างเพียงพอ ไม่ดูแลสุขภาพ ไม่ดูแลยามเจ็บป่วย ไม่คุ้มครองจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ

ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์ (2563) ระบุว่า ลักษณะการกระทำผิดหรือการทำร้ายสมาชิกในครอบครัวมิติของความรุนแรงในครอบครัวมีหลายระดับแบ่งเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การทำร้ายทางร่างกาย (Physical abuse) การกระทำทารุณกรรมต่อผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย และปรากฏร่องรอยบาดแผลให้เห็นอย่างชัดเจนผ่านการใช้กำลังหรือการใช้สรีระที่เหนือกว่ามาควบคุมผู้อื่น เช่น การตบตี มัดผูก กักขัง บีบคอ ดึง/กระชากผม จับผม/แขวนขาลาก ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย และใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือสัตว์เลี้ยงหรือทรัพย์สินของอีกฝ่ายให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเกิดซ้ำอีก และมีแนวโน้มขยายความรุนแรงและความถี่ของการกระทำเพิ่มขึ้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดจากการใช้ความรุนแรงหรือการพยายามให้เกิด

ความเจ็บปวด บาดเจ็บ หรือเป็นอันตราย โดยบุคคลที่กระทำส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานะที่มีกำลังเหนือกว่า หรือมีอำนาจต่อรองซึ่งครอบคลุมถึงการลงโทษที่ใช้ความรุนแรงด้วย

2. การทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจ (Emotional and Psychological abuse) การกระทำทารุณกรรมต่อผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานทางจิตใจสร้างบาดแผลมากมายที่มองไม่เห็น และเป็นบาดแผลที่มีอิทธิพลต่อความคิด อารมณ์และการแสดงพฤติกรรมของผู้ถูกกระทำ เช่น พฤติกรรมที่แสดงถึงความลำเอียง การปฏิบัติต่อสมาชิกในครอบครัวที่ไม่เท่าเทียมกัน การเปรียบเทียบสมาชิกในครอบครัวกับผู้อื่นทำให้อีกฝ่ายรู้สึกน้อยใจ การนอกใจ ความหึงหวง การเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ การไม่เคารพความคิดเห็นของอีกฝ่าย การปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ การทำให้เกิดความหวาดกลัว การลิดรอนสิทธิและเสรีภาพหรือให้แยกออกจากสังคม การเอาเปรียบด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งการดูถูกเหยียดหยามอีกฝ่ายด้วยการกระทำ หรือคำพูดซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการฆ่าตัวตาย เป็นต้น

3. การทำร้ายร่างกายทางเพศ (Sexual abuse) เป็นการล่วงละเมิดทางเพศต่อบุคคลในครอบครัวโดยคนในครอบครัว ซึ่งผู้ถูกกระทำหรือเหยื่อความรุนแรงอาจถูกบังคับขืนใจหรือถูกล่อลวงให้ร่วมประเวณีระหว่างผู้ใกล้ชิดทางพันธุกรรมที่มีความผูกพันทางสายเลือด ถูกลวนลามทางเพศ ถูกบังคับให้ค้าประเวณี โดยปราศจากความสมัครใจ ถือเป็นความรุนแรงทางเพศที่พบเห็นในสังคม

4. การทำร้ายทางการเงิน (Financial abuse) เป็นความรุนแรงที่ซ่อนเร้นอยู่ในสถาบันครอบครัว เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างคนใกล้ชิด เมื่อผู้หนึ่งมีอำนาจในการควบคุม การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจของอีกฝ่าย เช่น การใช้สิ่งของหรือทรัพย์สินโดยไม่ขออนุญาต หลอกหลวง ขโมย บังคับ ชูเชื้อ เอาเงินหรือทรัพย์สินของผู้อื่น รวมถึงการยึด/ครอบครอง/ขาย จำนอง หรือบังคับให้เซ็นชื่อหรือขายทรัพย์สินของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอม ผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีทรัพยากรทางการเงินเพียงพอให้อีกฝ่ายเอาเปรียบ

5. การละเลย/ทอดทิ้ง (neglect) หมายถึง การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และคุ้มครองอย่างเหมาะสมเพียงพอ การดูแลจัดหาสิ่งที่จำเป็นสำหรับพัฒนาการของเด็กในด้านสุขภาพ การศึกษา พัฒนาการทางอารมณ์ โภชนาการ ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมที่ไม่เพียงพอ รวมถึงความบกพร่องในการดูแลและปกป้องเด็กจากอันตรายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตวิญญาณ และศีลธรรม ในส่วนของผู้สูงอายุถูกละเลยทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร การไม่ดูแลหรือให้การดูแลไม่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ช่วยเหลือตัวเองได้น้อยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย ทำให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพระหว่างผู้สูงอายุและลูกหลาน หรือบุคคลในครอบครัว ผู้สูงอายุเสียใจ น้อยใจ โกรธ โมโห และรู้สึกว่าตนเองด้อยค่า เป็นภาระกับลูกหลาน ก่อให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบที่ไม่ดีต่อกันทำให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2557) กล่าวว่า ความรุนแรงในครอบครัวสามารถจัดเป็นประเภทต่างได้ 5 ประเภท คือ

1. การกระทำรุนแรงทางกาย หมายถึง การใช้กำลังและ/หรืออุปกรณ์ใด ๆ เป็นอาวุธทำร้ายร่างกายเกินกว่าเหตุมีผลทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บพิการหรือเสียชีวิต
2. การกระทำรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจหรือเสียสิทธิเสรีภาพได้แก่การทอดทิ้งการดูแลเหยียดหยามหรือดูด่า การกักขังหน่วงเหนี่ยว เป็นต้น
3. การกระทำรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้แก่การถูกข่มขืนการถูกลวนลามอนาจารและการถูกบังคับ ค้ำประเวณี (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554, น. 3)
4. การทอดทิ้งหมายถึงการทอดทิ้งผู้ที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้เช่นเด็กผู้สูงอายุผู้ที่มีจิตพิการ เป็นต้น
5. การล่อลวงบังคับแสวงหาผลประโยชน์คือการใช้ผู้หญิงในกิจกรรม ซึ่งสนอง ประโยชน์แก่คนอื่นไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ด้านการเงินด้านเพศหรือด้านอำนาจทางการเมืองโดยบันทอนความเป็นอยู่ที่ดีทางร่างกายและจิตใจของผู้หญิงและถึงขั้นคุกคามต่อความปลอดภัยของผู้หญิงด้วยกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การใช้แรงงาน การค้าประเวณี การผลิตสื่อลามกเกี่ยวกับผู้หญิง

สุรัสวดี พนมแก่น (2554) ได้สรุปรูปแบบการกระทำรุนแรงในบริบทของการศึกษาพฤติกรรม ความรุนแรงของวัยรุ่น โดยแบ่งพฤติกรรมรุนแรงของเด็กวัยรุ่นแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมรุนแรงต่อร่างกาย (Physical abuse) หมายถึง การใช้กำลังหรือวิธีการใด ๆ ก็ตามที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ
2. พฤติกรรมต่อจิตใจ หรืออารมณ์ (Psychological maltreatment or Emotional abuse) หมายถึง การกระทำที่ไม่ได้กระทำต่อเนื้อตัว ร่างกาย แต่มีผลเสียต่อสภาพจิตใจ หรือเกิดอันตรายต่อร่างกาย
3. พฤติกรรมรุนแรงทางเพศ (Sexual abuse) หมายถึง การล่วงเกินทางเพศ ซึ่งมีผลคุกคามต่อสุขภาพผู้ถูกกระทำทั้งกาย ใจ อารมณ์ และสังคม

Yudofsky et al. (1989) ได้แบ่งพฤติกรรมรุนแรงของออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. พฤติกรรมรุนแรงทางคำพูด (verbal violent behavior) ประกอบด้วยอาการส่งเสียงดังหรือตะโกนด้วยความโกรธ ตะโกนว่ากล่าวดูถูกคนอื่น
2. พฤติกรรมรุนแรงต่อร่างกายตัวเอง (physical violent behavior against self) ประกอบด้วยพฤติกรรมทำร้ายตนเอง
3. พฤติกรรมรุนแรงต่อร่างกายผู้อื่น (physical violent behavior against other people)

4. พฤติกรรมรุนแรงด้านทำลายสิ่งของ (violent behavior against object)

2.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง

สำหรับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการเสนอแนะมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ประกอบด้วยทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม ทฤษฎีวิวัฒนาการย่อยของความรุนแรง ทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

1. ทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม (Feminist Family Theory)

แนวคิดทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม เป็นแนวคิดทฤษฎีครอบครัวที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ศาสตร์ทางสังคมวัฒนธรรม เน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติทางวัฒนธรรมที่ยึดหลักผู้ชายเป็นใหญ่ และการมีข้อจำกัดของเพศหญิง จากเหตุผลนี้ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในบทบาทที่เป็นรอง ซึ่งกลายเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและประเพณีในครอบครัว และมองว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมที่เห็นต้องกันว่าผู้ชายเป็นใหญ่ความรุนแรงจึงเป็นวิธีการในการรักษาการควบคุมทางสังคมและการคงอำนาจของชายที่เหนือกว่าหญิง แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้หญิงที่จำทนอยู่กับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งพบว่าการเลือกที่จะทนอยู่กับสามีในครอบครัวก็เพื่อรักษาความเป็นครอบครัวต่อไป รวมถึงค่านิยมความเชื่อที่ถูกสั่งสอนจากพ่อแม่ที่ว่าภรรยาควรจะต้องทน ส่วนพื้นฐานทางครอบครัวก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงต้องทนอยู่ในภาวะจำทน แต่ท้ายสุดแล้วเหตุผลเล็กๆ ที่อยู่ใใจของผู้หญิงนั้นคือเพราะรักนั่นเอง (ณัฐนิศ คงทรัพย์สินศิริ, 2552) ซึ่งผลการวิจัยนี้ เป็นตัวอย่างหนึ่ง que แสดงถึงความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย และภาวะที่สตรีต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในครอบครัวนอกจากนั้น Bograd (1988) ยังกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวสตรีนิยมไว้ว่าการวิเคราะห์หรือการกระทำใด ๆ ที่มีจุดยืนว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงเป็นความสัมพันธ์ที่ขัดแย้ง ซึ่งผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบและมีเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมนั้นความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชายดังกล่าวนี้ทำให้ผู้หญิงถูกคุกคามหรือกดขี่ทางเพศจากเพศชาย นำไปสู่การเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวตามมา

ทฤษฎีนี้ให้มุมมองว่าเพศของเด็กมีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ บิดาหรือมารดาที่มีแนวคิดว่เพศชายมักเป็นใหญ่ในครอบครัว อาจส่งผลให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและบุตรหญิงต่างกัน จะมีเข้มงวดและกดขี่กับบุตรหญิงมากกว่าบุตรชาย

2. ทฤษฎีวิวัฒนาการย่อยของความรุนแรง (Subculture of Violence Theory)

ทฤษฎีวิวัฒนาการย่อยของความรุนแรง ใช้ฐานแนวคิดทางจิตวิทยาและสังคมวัฒนธรรม โดยขยายแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล ส่วนทฤษฎีวิวัฒนาการย่อยของความรุนแรงเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับบุคคลโดยวิวัฒนาการย่อยของความรุนแรงมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรมอื่น ที่เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของ

สมาชิกเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นบรรทัดฐานและค่านิยมให้สมาชิกในวัฒนธรรมนั้นปฏิบัติตาม เมื่อมีสมาชิกใหม่เกิดขึ้น พวกเขาจะสามารถเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ภายใต้บรรทัดฐานและค่านิยม เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมนั้นให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง (Gelles & Straus, 1979, p. 556) ทฤษฎีนี้ มองว่า ความรุนแรงเกิดจากการตอบสนองที่ได้รับการเรียนรู้ในฐานะที่บุคคลเป็นสมาชิกของวัฒนธรรมย่อยของความรุนแรง การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเกิดจากการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมย่อยของความรุนแรงนั่นเอง ซึ่งครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานในการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมย่อยของความรุนแรง และเมื่อสมาชิกในครอบครัวเรียนรู้บรรทัดฐานหรือค่านิยมในการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลให้มีความเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้และเป็นสิ่งที่ไม่ผิด และเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น มักจะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

ทฤษฎีนี้ชี้แนะให้เห็นว่าทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ บิดาหรือมารดาที่มีทัศนคติว่าการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องธรรมดา จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในครอบครัวต่อไป

3. ทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว (Family Development Theory)

เป็นแนวคิดทฤษฎีครอบครัว ที่เกิดจากการประยุกต์ศาสตร์ทางสังคมวิทยามาใช้อธิบายพัฒนาการของครอบครัวว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและแบบแผนประสบการณ์ภายในครอบครัว เรียกว่า วงจรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle) โดยปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวงจรชีวิตนี้เกิดจากทั้งปัจจัยภายในครอบครัว อันเกิดจากความต้องการหรือข้อเรียกร้องของสมาชิกในครอบครัวในด้านต่าง ๆ (Demands of family members) และปัจจัยภายนอกครอบครัว เช่น สภาพสังคม แวดล้อมหรือความคาดหวังของสังคม เป็นต้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามวงจรชีวิตในลักษณะรูปตัว U (U-Shape) ตามวงจรชีวิตครอบครัว กล่าวคือ สามีภรรยาจะมีความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมากที่สุดเมื่อเริ่มต้นชีวิตครอบครัว จากนั้นความพึงพอใจจะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อมีบุตรคนแรก และลดลงอย่างเรื่อย ๆ จนถึงระยะบุตรอยู่ในวัยเรียน และลดต่ำลงที่สุดเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่น หลังจากนั้นความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวจะเริ่มมากขึ้นจนถึงระยะที่บุตรเริ่มมีครอบครัวและออกจากบ้านไป (Eshleman, 1994, p. 380) จากทฤษฎีพัฒนาการครอบครัวนี้สามารถชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวในช่วงระยะต่าง ๆ ซึ่งในระยะที่ความพึงพอใจต่อกันลดน้อยลง ความเห็นต่าง การขาดความสนใจซึ่งกันและกัน การขาดสิ่งยึดเหนี่ยวไว้ด้วยกัน อาจทำให้ชีวิตครอบครัวราบเรียบจนน่าเบื่อหน่าย หรือแม้แต่เกิดความขัดแย้งจนนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้

ทฤษฎีนี้ชี้แนะว่า การครองคู่ของบิดามารดา การปกครองบุตร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ หากโครงสร้างของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป เช่น สามีหรือภรรยามีคู่ครองหลายคน อาจส่งผลให้ความพึงพอใจใน

ชีวิตคู่ลดลง เกิดความห่างเหิน ขาดความสนใจซึ่งกันและกัน หรือการเป็นพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว อาจส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้า และอาจเกิดความขัดแย้งในครอบครัว จนนำไปสู่การใช้ความรุนแรงได้

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource Theory)

เป็นแนวคิดทฤษฎีครอบครัวที่นำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์และสังคมวิทยามาใช้อธิบายความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยแนวคิดนี้กล่าวถึงการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นผลของการที่สังคมนั้น ๆ ให้ความสำคัญว่าใครเป็นผู้ครอบครองทรัพยากรมากกว่ากัน และสิ่งนี้มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ในแง่ของอำนาจและการใช้ทรัพยากรในครอบครัว โดยอำนาจคือความสามารถที่สมาชิกคนหนึ่งมีอิทธิพลต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว และการใช้ทรัพยากรในครอบครัว เป็นการจัดหาทรัพยากรให้สมาชิกในครอบครัว เพื่อช่วยให้ได้เป้าหมายของความต้องการที่ตั้งไว้ เช่น เพื่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน อำนาจทางการเงิน เพื่อนฝูง สถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น สามภรรยา คือ ผู้ที่หาเลี้ยงครอบครัว โดยจะต้องมีอำนาจที่สมดุลกันในครอบครัว ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง แต่โดยทั่วไป สามภรรยาจะมีอำนาจมากที่สุดในการครอบครอง เนื่องจากเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว หรือเป็นผู้นำทรัพยากรมาให้ครอบครัว เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในครัวเรือน ในบางครอบครัวที่เกิดความรุนแรงมาจากการใช้อำนาจของสามี-ภรรยาที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากสามี ทำให้ไม่สามารถปกป้องตนเองจากการกระทำความรุนแรง และต้องยอมทนอยู่แม้จะถูกกระทำ หรือเมื่อใดที่สามีมีความรู้สึกด่าต่อยกว่าภรรยา ทั้งหน้าที่การงาน รายได้ ความรู้ต่าง ๆ เมื่อนั้น การใช้ความรุนแรงในครอบครัวอาจเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแสดงว่าอย่างน้อยผู้ชายก็ยังมีอำนาจมากที่สุดในการครอบครอง รวมไปถึงคนที่อยู่ในสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำไม่สามารถจัดหาทรัพยากรจากภายนอกให้สมาชิกในครอบครัวได้ อาจทำให้เกิดความคับข้องใจ และอาจจะก่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้สูงกว่าครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า เนื่องจากมีอำนาจในการจัดหาทรัพยากรได้ดีกว่า (Goode, 1971)

ทฤษฎีนี้ให้มุมมองว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำ อาจก่อให้เกิดความขัดข้องในด้านต่าง ๆ และอาจส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัวต่อไป

5. การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

เป็นแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่นำเสนอความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากการเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อม (Environment) เพราะมนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ซึ่ง Bandura ได้สรุปว่า พฤติกรรมของเรา ส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือจากการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งต้องอาศัยความสนใจ ความจำ และศักยภาพในการแสดงพฤติกรรม (Bandura, 1986) จากแนวความคิดทฤษฎีดังกล่าวนี้ สรุปได้ว่าพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำได้รับอิทธิพล

จากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของครอบครัว สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง อัตลักษณ์ของบิดา มารดาและการอบรมสั่งสอนหรือสังคมประกิต (Socialization) สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง ลักษณะเฉพาะของชุมชน กลุ่มเพื่อน และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมทั้งนี้ การตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ 1) พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant) ได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดู 2) ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา 3) ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของชุมชน

ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลักมีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ เนื่องจากผู้เลี้ยงดูหลักที่มีระดับการศึกษาต่ำ อาจเติบโตและหล่อหลอมมาในสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ อาจขาดความยั้งคิดและเหตุผล หรือผู้เลี้ยงดูหลักที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีความกดดันและมีความต้องการอยากให้บุตรของตนเติบโตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี จนส่งผลให้เกิดความเข้มงวดและเกิดความตึงเครียดในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และอาจส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงกับบุตรได้

2.2 แนวคิดและความหมายของการอบรม/สั่งสอน

2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ปัญหาของการเลี้ยงดูบุตรหลานในครอบครัวด้วยความรุนแรงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งที่ปรากฏเป็นข่าวและไม่เป็นข่าว และเป็นประเด็นหนึ่งในส่วนของความรุนแรงในครอบครัวจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุคนธ์ (2550) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูคือ การตอบสนองด้านกายและใจต่อเด็ก รวมถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ความรู้ และความเชื่อ การมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ดีในทุก ๆ ด้าน

Craig (1979, p. 91) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูคือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของงานในสังคมนั้น ๆ ด้วย

เกศรินธร ทารี (2556) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ได้รับการปลูกฝังจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เป็นการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยผ่านการเลี้ยงดูทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต

งามตา วนิทานนท์ (2536, น. 7) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กในชีวิตประจำวันเพื่อเลี้ยงดู ฝึกอบรมลักษณะและพฤติกรรมของเด็กทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ดวงเดือน มุลกลาง (2546, น. 6) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า การที่ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดดูแลเด็ก เอาใจใส่ อบรมสั่งสอนด้วยวิธีที่เหมาะสม ปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม บุคลิกภาพ และสติปัญญา ให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เก่ง และมีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

Wright (1967, p. 36 อ้างถึงใน เฉลิมศรี ตั้งสกุลธรรม, 2544, น. 15) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า การปฏิบัติของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ การควบคุม การเป็นตัวอย่างแก่เด็ก การให้รางวัล และการลงโทษ

วงษ์เดือน สายสุวรรณ (2546, น. 14) การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางวาจาและการกระทำโดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้การอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

โดยสรุป การอบรมเลี้ยงดู/สั่งสอน คือ ลักษณะ วิธีการ และกระบวนการต่าง ๆ ที่ปฏิบัติเพื่อปลูกฝังทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ และฝึกอบรมพฤติกรรมของเด็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูได้มีการศึกษากันไว้หลายประเภท ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่นักวิจัยได้มีการศึกษากันไว้ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่นักวิจัยได้มีการศึกษากันไว้

แนวคิด	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
Baumrind (1971); Maccoby and Martin (1983)	1. แบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการ ตามวุฒิภาวะของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะอนุญาต ให้เด็กมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะที่เดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรม ของเด็ก และกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตาม แนวทางที่บิดามารดา กำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ถึงแม้ บิดามารดาจะมีการเรียกร้องสูง แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็ให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รับฟังเหตุผลจากเด็ก และสนับสนุนให้เด็ก

แนวคิด	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
	<p>มีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว</p> <p>2. แบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีความเข้มงวดเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง มีการจัดระบบ การควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่าง เข้มงวด โดยมีการอธิบายน้อยมากหรือไม่มีเลย เด็กต้องยอมรับใน คำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุม โดย วิธีบังคับ และลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของบิดามารดา บิดามารดามักห่างเหิน และปฏิเสธเด็ก</p> <p>3. แบบตามใจ (Permissive Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของเด็กโดยไม่มีการ กำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษน้อยไม่เรียกร้องหรือควบคุมพฤติกรรมเด็ก เด็กสามารถแสดงออก ซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ ได้อย่างเปิดเผย บิดามารดาอาจ ให้คำปรึกษาหรือ พยายามใช้เหตุผลกับเด็ก แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุม พฤติกรรมของเด็ก บิดามารดาจะให้ความรัก ความอบอุ่นและตอบสนองความ ต้องการของเด็กเสมอ</p> <p>4. แบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) เป็นการอบรม เลี้ยงดูที่ บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนอง ความต้องการของเด็ก ให้การดูแล เอาใจใส่ต่อเด็กน้อยมาก บิดามารดากลุ่มนี้จะเพิกเฉยต่อเด็กพอ ๆ กับไม่ เรียกร้องหรือวางมาตรฐานพฤติกรรมใด ๆ ให้เด็กปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บิดามารดาปฏิเสธเด็กแต่แรก หรือหมกมุ่นอยู่กับปัญหา และความกดดันใน ชีวิตประจำวันจนไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็ก</p>
<p>ดวงเดือน พันธุม นาวิณ และคณะ (2528 อ้างถึงใน รุ่ง รัตน์ สุขะเดช, 2563)</p>	<p>1. แบบรักสนับสนุน คือ การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักเอาใจใส่ทุกข์ สุข มีความใกล้ชิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตร ให้ความสนับสนุนแก่บุตร ในสิ่งที่ต้องการทุกอย่าง</p> <p>2. แบบให้เหตุผล คือ การที่พ่อแม่อธิบายเหตุผลให้กับบุตรเมื่อต้องการ ชัดขวางกับสนับสนุนบุตร พ่อแม่มีการลงโทษและให้รางวัลแก่บุตร อย่างเหมาะสมมากกว่าใช้อารมณ์</p> <p>3. แบบลงโทษทางจิตใจ คือ การที่พ่อแม่ว่ากล่าวตีเตือนบุตรเมื่อบุตรกระทำ ความผิด ชูว่าจะไม่รัก ตัดสิทธิ์เด็กที่เคยได้รับเมื่อบุตรมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์</p>

แนวคิด	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
	<p>4. แบบควบคุม คือ การที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้บุตรทำตาม และคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดว่าบุตรจะทำหรือไม่ ถ้าบุตรไม่ทำจะลงโทษ</p> <p>5. แบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การที่พ่อแม่ให้โอกาสบุตรทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้แนะนำและช่วยฝึกฝนบ้าง</p>
<p>วงศ์เดือน สาย สุวรรณ (2546)</p>	<p>1. แบบสนใจดูแลหรือใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Supportive or Authoritative Parenting) หมายถึง การที่บิดามารดาตั้งกฎเกณฑ์ให้บุตรปฏิบัติตาม พร้อมทั้งปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักความอบอุ่น โดยส่งเสริมให้กำลังใจและให้การยอมรับในตัวบุตร</p> <p>2. แบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป (Overinvolve or Overprotection Parenting) หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยความเข้มงวด กวดขัน ใช้อำนาจคุ้มครอง ควบคุม และก้าวก่ายในวิถีชีวิตของบุตรโดยไม่ให้เกียรติ หรือให้การยอมรับในตัวบุตร</p> <p>3. แบบปฏิเสธทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลย (Rejection Parenting) หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยการลงโทษ แสดงความรู้สึกเย็นชา ละเลย ไม่ใส่ใจ ไม่สนับสนุนให้คำแนะนำช่วยเหลือ และไม่แสดงออกถึงการให้ความรักความอบอุ่น</p>
<p>Perris et al. (1980)</p>	<p>1. แบบเอาใจใส่ดูแล (Supportive or Authoritative style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความอบอุ่น และความผูกพันใกล้ชิด รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมและการยอมรับ</p> <p>2. แบบปฏิเสธทอดทิ้ง (Reject style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้การลงโทษและไม่ให้ความรักความอบอุ่น ไม่สนใจและไม่ยอมรับเด็ก</p> <p>3. แบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป (Overinvolved or Overprotection style) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ให้ได้รับอิสระในการกระทำและการตัดสินใจ พ่อแม่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องและเด็กต้องปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อแม่กำหนดเด็กจะถูกควบคุมและให้การช่วยเหลือตลอดเวลา</p>

จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ศึกษามาข้างต้น ถึงแม้ว่าประเภทของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจะมีความแตกต่างกัน แต่อาจมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบ่งสาวนที่คล้ายคลึงกัน จึงสามารถสรุปการอบรมเลี้ยงดูได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ คือ การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ทุกซ่สุข ให้ความรักความอบอุ่น มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับบุตร ให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุตรในสิ่งที่บุตรต้องการเปิดโอกาสให้บุตรได้มีอิสระในการตัดสินใจ แต่จะมีเหตุผลรองรับกับสิ่งต่าง ๆ

2. การเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด เอาใจใส่เด็กมากจนเกินไป มีการควบคุม เด็กจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่เสมอ ไม่เปิดโอกาสให้บุตรมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ

3. การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง/ปล่อยปละละเลย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่เอาใจใส่หรือเอาใจใสน้อย ไม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก ไม่มีข้อกำหนด ไม่มีการพูดคุยหรือให้คำปรึกษา ปล่อยให้เด็กใช้ชีวิตด้วยตนเอง และไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก

ทั้งนี้ในครอบครัวไม่จำเป็นจะต้องมีการเลี้ยงดูบุตรในรูปแบบเดียวเสมอไป อาจมีรูปแบบการเลี้ยงดูเด็กที่ใช้รูปแบบต่าง ๆ ผสมกัน

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ

2.3.1 ความหมายของการลงโทษ

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2531, น. 66-67) กล่าวว่า การลงโทษ หมายถึง เป็นสิ่งที่น่าหลีกเลี่ยงแก่บุคคล เช่น การตี การดุด่า ฯลฯ หรือการถอดถอนสิ่งทีบุคคลชอบออกไป เช่น การปรับเงิน การตัดเงินเดือน เป็นต้น

คูเปอร์ และคณะ (Cooper et al., 1987 อ้างถึงใน อาภา จันทรสกุล และอัญชัน เกียรติบุตร, 2530, น. 42) กล่าวว่า การลงโทษ หมายถึง การให้สิ่งร้ายแก่บุคคลหลังจากที่บุคคลนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมแล้วให้ความถี่ของพฤติกรรมที่แสดงอยู่ลดลง

หัตถพันธ์ วงชารี (2559) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า เป็นการกระทำที่เจตนาสร้างความเจ็บปวด หรือไม่สบายทุกชนิดบนร่างกายของบุคคลอย่างรุนแรง เพื่อบรมสั่งสอน ลงโทษ หรือควบคุมความประพฤติของเด็ก

Straus & Mouradian (1998) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่าเป็นวิธีการอย่างตั้งใจที่จะสร้างความเจ็บปวดทางด้านร่างกายเพื่อต้องการจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น ๆ ของเด็ก

Elgar et al. (2018) ให้นิยามของการลงโทษทาง ร่างกายว่า เป็นการใช้กำลังของผู้ใหญ่เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กหรือเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้อง โดยการลงโทษนี้เป็นความจงใจให้เด็กเกิดความเจ็บปวด แต่ไม่ถึงขั้นบาดเจ็บ

กล่าวโดยสรุปคือ การลงโทษ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ถูกระทำ อาจจะเป็นวิธีการที่สร้างความเจ็บปวดต่อร่างกาย หรือเป็นการริบรอนสิ่งที่บุคคลนั้น ๆ พึงปรารถนาออกไป เพื่อเป็นการควบคุมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

เพศของเด็ก เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร (Maccoby & Jacklin, 1980) สรุปผลงานวิจัย พบว่า เพศชายมีความก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้เป็นเพราะองค์ประกอบทางชีวภาพแล้ว ผู้วิจัยยังเชื่อว่าส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งโดยปกติสังคมจะคาดหวัง ให้เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทต่างกัน เช่น กำหนดให้เพศชายกล้าหาญ เข้มแข็ง เพศชายจึงแสดง พฤติกรรมที่ห้าวหาญและรุนแรงกว่า นอกจากนี้ ความก้าวร้าวของเพศชายและเพศหญิงยังแตกต่างกันตามสภาพการอบรมเลี้ยงดูที่ส่วนใหญ่บิดา มารดา จะให้เสรีภาพ รักตามใจ และยอมให้เด็กผู้ชายก้าวร้าวได้แต่จะไม่ยอมให้เด็กผู้หญิงทำเช่นนั้น บิดา มารดา ประเภทนี้จะใช้อำนาจควบคุม และเข้มงวดกวดขันกับเด็กผู้ชายน้อยกว่าเด็กผู้หญิง และงานวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) ระบุว่า เหยื่อของการกระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง

ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดู เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร จากผลการศึกษาของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) พบว่า ผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรงมีระดับการศึกษาต่ำ ส่วนใหญ่เป็นการทารุณกรรมภรรยา กรณีการกระทำความรุนแรง ทั้งหมด ประมาณ 1 ใน 4 เป็นการทารุณกรรมบุตร ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (The World Health Organization: WHO) ระบุว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการใช้ความรุนแรง ต่อเด็ก และกฤตยา กฤษฏาวิวัฒน์ (2514) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงมีความเข้มงวดและลงโทษบุตรน้อยกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ Sears et al. (1957, p. 433, อ้างถึงใน รัชณี กิติพรชัย, 2515, น. 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มีการศึกษาสูงและต่ำ พบว่า มารดาที่มีการศึกษาสูงจะใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าการให้รางวัลและการลงโทษทางกาย หรือทำให้เสื่อมศักดิ์ศรีน้อยกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ

อายุของผู้เลี้ยงดู เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร รัชณี กิติพรชัย (2515) ศึกษาพบว่า อายุของบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาที่มีอายุน้อยเห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่บิดามารดาที่มีอายุมากไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับ Hurlock (1980) ที่กล่าวว่า มารดาที่มีอายุน้อยขาดความพร้อมในการอบรม

เลี้ยงดูบุตร และเมื่อมีอายุมากขึ้นความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นตามอายุ สอดคล้องกับ Straus (1980) พบว่า พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของประเทศสหรัฐอเมริกา มักเกิดกับ คู่สมรสที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และภาวิตา พัทธสีมา (2544) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีอายุน้อย เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว แต่มารดาที่มีอายุมาก ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู

อายุของเด็ก เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ธวัช วงศ์สง่า (2543) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการกระทำ ความรุนแรงของบิดามารดาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุตรที่ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 10 ปี และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2563) อ้างถึงใน ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, (2563) เปิดผลสำรวจจำนวนเด็กปฐมวัย ตั้งแต่แรกเกิด – 6 ขวบ ที่อยู่ในภาวะยากจน 400 คน ใน 4 จังหวัด ถูกละเลยทางอารมณ์ ละเลยทางร่างกาย ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร มีผลงานวิจัยกล่าวว่า เศรษฐกิจในครอบครัวไม่ดีทำให้เด็กถูกกระทำทารุณกรรมเพิ่มขึ้นในระดับเล็กน้อยและระดับรุนแรงมากในครอบครัวที่มีปัญหาเศรษฐกิจนั้นการมีบุตรนับเป็นการเพิ่มภาระทางเศรษฐกิจให้ครอบครัว ซึ่งจะก่อให้เกิดความเครียดด้านจิตใจและอารมณ์ของมารดาทำให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร ขาดประสิทธิภาพได้ (Sariola & Uutela, 1992) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธวัช วงศ์สง่า (2543) พบว่า การกระทำ ความรุนแรงของบิดามารดาต่อบุตรส่วนใหญ่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มีฐานะยากจน สอดคล้องกับ เยาวเรศ คำมะนาด และจรรยาภรณ์ รัตนโกศล (2564) พบว่า เด็กและสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงสาเหตุมาจากปัญหาครอบครัว มีปัญหาด้านเศรษฐกิจต่อการเลี้ยงดูบุตร

การครองคู่ของบิดามารดา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ (2551) จัดทำรายงานวิจัยเรื่อง มิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน พบว่า บิดามารดามีครอบครัวใหม่ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในเด็ก มีการด่าทอด้วยถ้อยคำดูถูก เสียดสีและหยาบคาย รวมถึงถูกกระทำ ความรุนแรงทางด้านร่างกาย ถูกทุบตี และทำโทษโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) จัดทำรายงานการวิจัยการสำรวจเบื้องต้นของ

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะครอบครัวที่พบการกระทำ ความรุนแรงมากที่สุดคือครอบครัวเดี่ยว มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 4 คน สอดคล้องกับ ธวัช วงศ์สง่า (2543) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการกระทำ ความรุนแรงของบิดามารดา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การกระทำ ความรุนแรงของบิดามารดาต่อบุตรส่วนใหญ่มักเกิดใน ครอบครัวที่มีขนาดเล็ก

การปกครองบุตร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรม เลี้ยงดูบุตร วิษณุ พงศ์พันธุ์อนุสร (2556) ศึกษาเรื่อง วิฤตการณ์แก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 กล่าวว่า ความรุนแรง ในเด็ก ส่วนใหญ่เกิดกับครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมจากพ่อแม่ กล่าวคือ ครอบครัวที่มีพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว หรือพ่อแม่แยกทางกัน ส่งผลให้ครอบครัวเกิดความไม่สมบูรณ์ ทางโครงสร้าง ที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ผู้ปกครองอาจขาดทักษะในการจัดการปัญหา เนื่องจาก ต้องทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกัน ใช้เวลาเลี้ยงลูกมากกว่าเด็กปกติ หรือจะต้องใช้เวลา ทำงาน จึงส่งผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสม อาจเกิดภาวะความเครียดและการจัดการอารมณ์ จึงส่งผลให้เกิดความเปราะบางในการดำรงชีวิต ทำให้ไม่มีความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง จึงอาจใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหา

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและ พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของบิดามารดา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า Simons et al. (1991 อ้างถึงใน วงษ์เดือน สายสุวรรณ, 2546) ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงในรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรุนแรงของผู้ปกครองในรุ่นปัจจุบัน สอดคล้องกับ Belsky (1984) ได้อธิบายไว้ว่า ประวัติการอบรมเลี้ยงดูในอดีตของบิดามารดา มีผลต่อบุคลิกภาพและความผาสุกทางจิตใจของบิดามารดา บิดามารดาที่มีประวัติการเลี้ยงดูด้วยการถูกทารุณกรรม จะค่อนข้างก้าวร้าวและมักแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำทารุณกรรมต่อบุตร และธวัช วงศ์สง่า (2543) พบว่า การกระทำ ความรุนแรงของบิดามารดาต่อบุตร มักเกิดในครอบครัวที่บิดามารดา มีทัศนคติว่าการทำร้ายร่างกายบุตรเป็นพฤติกรรมธรรมดา และปรกรณ์ มณีปรกรณ์ (2550) กล่าวว่า ทัศนคติในการใช้ความรุนแรงของบิดามารดา ผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในเด็ก เชื่อว่าตนเป็นเจ้าของเด็ก สามารถทำอะไรก็ได้

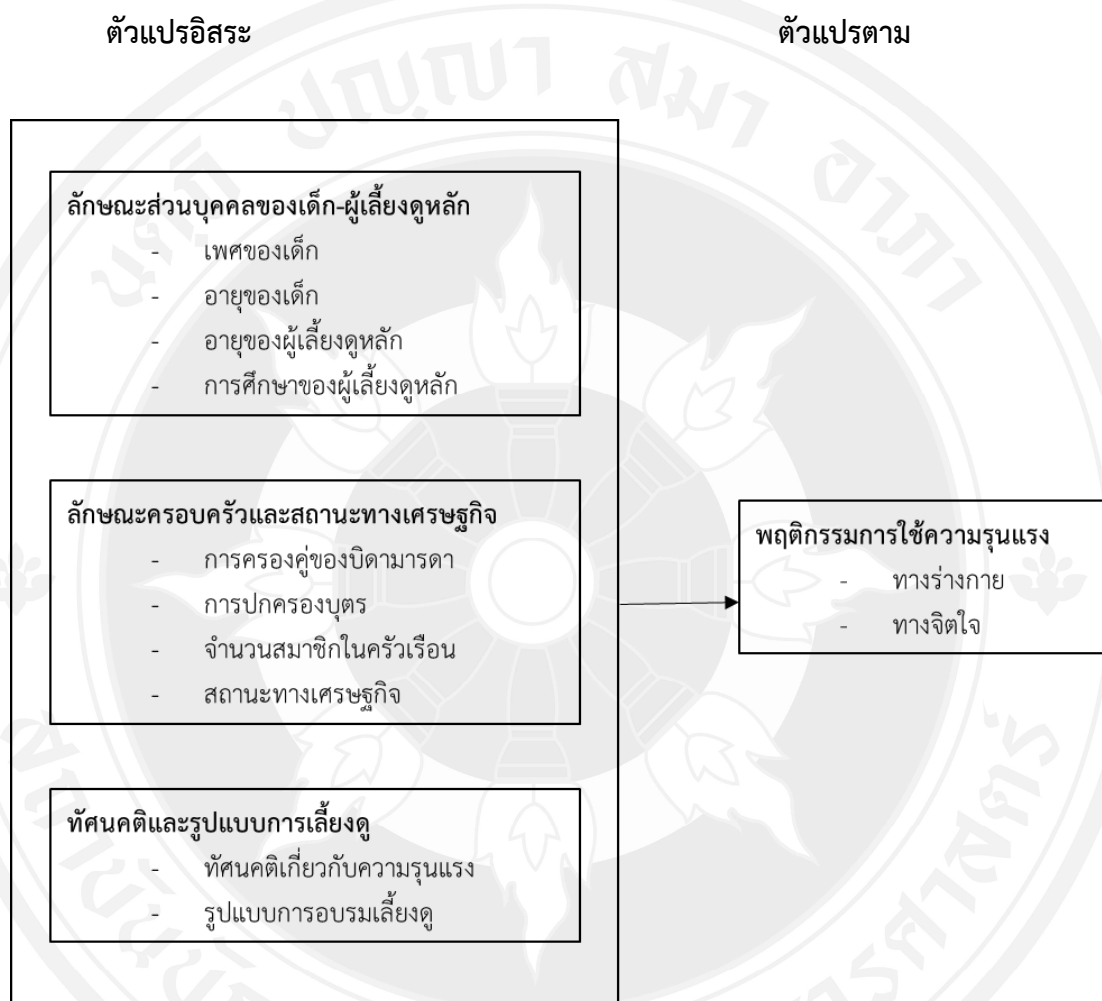
กล่าวคือ บิดามารดาที่มีประวัติการเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงในอดีต อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจในปัจจุบันและอาจชินชากับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง จึงมีทัศนคติเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายว่าเป็นพฤติกรรมปกติ จึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อบุตรในปัจจุบัน

การอบรมเลี้ยงดู เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ดุลยา จิตตะยโสธร (2552) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Diana Baumrind และในประเทศไทยได้มีผู้พัฒนาแบบสำรวจรูปแบบการเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Diana Baumrind และได้มีการนำแบบสำรวจดังกล่าวไปใช้ในการวิจัยอย่างแพร่หลาย โดย พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ (2545) ได้ศึกษาแนวคิด งานวิจัย และเอกสารข้อมูลของ Baumrind และศึกษางานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทยระหว่างปี พ.ศ. 2528-2542 กล่าวคือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีการเรียกร้อง ตั้งมาตรฐานชัดเจน ให้ความสำคัญกับการเชื่อฟัง ให้ความอบอุ่นน้อย ไม่สนับสนุนการสื่อสาร 2 ทาง จำกัดความเป็นอิสระของเด็ก ออกดีตามความคิดของบิดามารดา และมีการข่มขู่ลงโทษเด็ก รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบมีกฎเกณฑ์น้อย ไม่ชัดเจน ให้ความอบอุ่นพอประมาณ เด็กมีบทบาทในการสื่อสารมากกว่าบิดามารดา ลำเอียงเข้าข้างเด็ก และมีการลงโทษน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved) เป็นการเลี้ยงดูแบบไม่เรียกร้อง ทอดทิ้ง ห่างเหินทางอารมณ์ ความต้องการของบิดามารดาเป็นใหญ่ และมีการทำร้ายร่างกาย และจิตใจ สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดช, 2563) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม ถ้าหากเด็กไม่ทำตามก็จะมีกรลงโทษเด็ก ไม่ปล่อยให้เด็กมีโอกาสในการตัดสินใจและเป็นตัวของตัวเอง สอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ (2551) จัดทำรายงานวิจัยเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน กล่าวว่า เด็กและเยาวชนในครอบครัวที่ถูกกระทำความรุนแรง เด็กเหล่านี้เติบโตมาอย่างที่ไม่ได้รับการใส่ใจดูแลจากครอบครัวเท่าที่ควร การลงโทษเป็นไปด้วยการใช้อารมณ์ ขาดการอบรมสั่งสอนถึงสาเหตุของการกระทำความผิดในแต่ละครั้ง

กล่าวคือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม เป็นการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากจนเกินไป มีการควบคุมและไม่ปล่อยให้เด็กมีอิสระหรือมีความคิดเป็นของตนเอง ส่งผลให้เมื่อเด็กไม่ทำตามความต้องการผู้ปกครองจะมีการลงโทษเด็ก และการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง เป็นการเลี้ยงดูแบบไม่มีการเอาใจใส่หรือเอาใจใสน้อยมาก ความต้องการของบิดามารดาเป็นใหญ่ ส่งผลให้มีการใช้ความรุนแรงต่อเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสร้างกรอบแนวคิดการศึกษาตามรูปด้านล่างดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจสถานการณ์สตรีและเด็ก พ.ศ. 2555-2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 แหล่งข้อมูลและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
- 3.2 ตัวแปรและการวัดตัวแปร
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 แหล่งข้อมูลและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำข้อมูลการสำรวจสถานการณ์สตรีและเด็ก พ.ศ. 2555-2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยกำหนดให้พื้นที่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลของแต่ละจังหวัดเป็นชั้นภูมิหลัก และเลือกหน่วยตัวอย่างสองชั้น ดังนี้ เลือกเขตแฉงนับตัวอย่าง (enumeration areas) ในแต่ละชั้นภูมิด้วยการสุ่มแบบมีระบบโดยโดยใช้ความน่าจะเป็นสัดส่วนกับจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้นในเขตนั้น ๆ (Systematically with probability proportion to size) ครัวเรือนตัวอย่างมีทั้งสิ้น 31,010 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีผู้อยู่อาศัย 29,375 ครัวเรือน ในจำนวนนี้สามารถสัมภาษณ์ได้ทั้งสิ้น 28,652 ครัวเรือน โดยมีการแบ่งแบบสอบถามแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจมี 5 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามสำหรับครัวเรือน ประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียดของสมาชิกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ประจำ รวมทั้งลักษณะของครัวเรือนและที่อยู่อาศัย
2. แบบสอบถามสำหรับผู้หญิง สอบถามผู้หญิงอายุ 15-49 ปี ทุกคนในแต่ละครัวเรือน
3. แบบสอบถามสำหรับผู้ชาย สอบถามผู้ชายอายุ 15-49 ปีทุกคนในทุก ๆ สองครัวเรือน
4. แบบสอบถามสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี สอบถามแม่หรือผู้ดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ทุกคนในแต่ละ ครัวเรือน
5. แบบสอบถามสำหรับเด็กอายุ 5-14 ปี สอบถามแม่หรือผู้ดูแลเด็กอายุ 5-14 ปี ที่ถูกเลือกมาจำนวนหนึ่งคน ในแต่ละครัวเรือน

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาคร้วเรือนที่มีเด็กอายุ 1-14 ปี ที่ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการอบรมสั่งสอนเด็ก ทั้งสิ้น จำนวน 7,453 คร้วเรือน

3.2 ตัวแปรและการวัดตัวแปร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า พฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งตัวเด็กเอง ผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม ชุมชน สังคม รวมถึงลักษณะของครอบครัว จึงมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มาตรฐานวัด และคำอธิบายการวัดตัวแปรที่การศึกษา

ตัวแปร	มาตรฐานวัด	คำอธิบาย
ตัวแปรตาม		
1. พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางกาย	ช่วง (Interval Scale)	คะแนนความรุนแรง (0-6 คะแนน) โดยมีการตีความดังนี้ 0 = ไม่ใช้ความรุนแรงเลย 1 = ใช้ความรุนแรงน้อย 2-3 = ใช้ความรุนแรงปานกลาง 4-6 = ใช้ความรุนแรงมาก
2. พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ	ช่วง (Interval Scale)	คะแนนความรุนแรง (0-2 คะแนน) โดยมีการตีความดังนี้ 0 = ไม่ใช้ความรุนแรงเลย 1 = ใช้ความรุนแรงน้อย 2 = ใช้ความรุนแรงมาก
ตัวแปรอิสระ		
1. ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก		
1.1 เพศของเด็ก	นามบัญญัติ (Nominal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = เพศชาย 2 = เพศหญิง
1.2 อายุของเด็ก	อัตราส่วน (Ratio scale)	อายุที่เป็นปีเต็ม
1.3 อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก	อัตราส่วน (Ratio scale)	อายุที่เป็นปีเต็ม

ตัวแปร	มาตรวัด	คำอธิบาย
1.4 การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก	เรียงอันดับ (Ordinal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = ต่ำกว่าประถมศึกษา 2 = ประถมศึกษา 3 = มัธยมศึกษา 4 = อนุปริญญา 5 = ปริญญาตรี 6 = สูงกว่าปริญญาตรี
2. ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ		
2.1 การครองคู่ของบิดามารดา	นามบัญญัติ (Nominal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = ผัวเดียวเมียเดียว 2 = หลายผัวหลายเมีย
2.2 การปกครองบุตร	นามบัญญัติ (Nominal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = เลี้ยงเดี่ยว 2 = เลี้ยงคู่ 3 = อื่น ๆ
2.3 สถานะทางเศรษฐกิจ	เรียงอันดับ (Ordinal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = ยากจนมาก 2 = ยากจน 3 = ปานกลาง 4 = ร่ำรวย 5 = ร่ำรวยมาก
2.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	อัตราส่วน (Ratio scale)	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)
3. ทศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู		
3.1 ทศนคติเกี่ยวกับ ความรุนแรง	ช่วง (Interval Scale)	คะแนนความคิดเห็น (0-6 คะแนน) โดยมีการตีความเกี่ยวกับการใช้ความ รุนแรงในครอบครัว ดังนี้ 0 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 2-3 = ค่อนข้างเห็นด้วย 4-6 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวแปร	มาตรวัด	คำอธิบาย
3.2 รูปแบบการเลี้ยงดู	เรียงอันดับ (Ordinal Scale)	แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้ 1 = ดูแลเอาใจใส่มาก 2 = ดูแลเอาใจใส่ปานกลาง 3 = ดูแลเอาใจใสน้อย

การศึกษาครั้งนี้ใช้สเกลหรือมาตรในการวัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางกาย ซึ่งประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางจิตใจ 2 ข้อคำถาม รูปแบบการเลี้ยงดู 4 ข้อคำถาม และทัศนคติการใช้ความรุนแรง 6 ข้อคำถาม จึงมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อคำถาม เพื่อประเมินคุณภาพของสเกลที่ใช้วัด ทั้ง 4 ตัวแปรดังกล่าวด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) ดังแสดงในตารางที่ 3.2-3.5 ค่าสถิติที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.7 จึงจะยอมรับได้ว่ามีความน่าเชื่อถือ (Nunnally, 1978)

ตารางที่ 3.2 ข้อคำถามในมาตรวัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางกาย

พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางกาย ประเด็นในการวัด	Cronbach's Alpha
ท่านหรือบุคคลในครอบครัวใช้วิธีการสอนเหล่านี้กับเด็ก ในรอบ 1 เดือนก่อนวัน สัมภาษณ์หรือไม่	
1 เขย่าหรือกระชากตัวเด็ก	
2 ตบหรือตีกันเด็กด้วยมือเปล่า	
3 ตีเด็กที่ก้นหรือส่วนอื่นของร่างกายด้วยบาง สิ่งบางอย่าง เช่น ไม้เรียวเข็มขัด หวี หรือวัตถุแข็งอื่น ๆ	0.742
4 ตบหรือตีเด็กที่หน้า ศีรษะ หรือหู	
5 ตบหรือตีเด็กที่มือแขน หรือขา	
6 เขียนตีเด็กอย่างแรงเท่าที่จะทำได้ซ้ำแล้วซ้ำอีก	

จากตารางที่ 3.2 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อคำถามที่ใช้วัดพฤติกรรม
การใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางกายด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของครอนบาค
(Cronbach's reliability coefficient alpha) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.742 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์
ที่น่าเชื่อถือได้

ตารางที่ 3.3 ข้อคำถามในมาตรวัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ

พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ	Cronbach's
ประเด็นในการวัด	Alpha
ท่านหรือบุคคลในครอบครัวใช้วิธีการสอนเหล่านี้กับเด็ก ในรอบ 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์หรือไม่	0.793
1 ตะโกน ตะคอกแผดเสียงหรือตวาดเด็ก	
2 ต่ำว่าเด็กว่าโง่ ซ้ำเถียง หรือคำอื่นที่คล้ายกัน	

จากตารางที่ 3.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อคำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทางจิตใจด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.793 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือได้

ตารางที่ 3.4 ข้อคำถามในมาตรวัดรูปแบบการเลี้ยงดู

รูปแบบการเลี้ยงดู	Cronbach's
ประเด็นในการวัด	Alpha
1 เด็กถูกปล่อยให้อยู่บ้านตามลำพังคนเดียวเกินกว่า 1 ชั่วโมงจำนวนกี่วัน	0.753
2 ปล่อยให้เด็กคนอื่นที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปีดูแลเด็กเกินกว่า 1 ชั่วโมงจำนวนกี่วัน	
3 ห้ามเด็กทำในสิ่งที่ชอบ หรือไม่อนุญาตให้เด็กออกจากบ้าน	
4 อธิบายว่าทำไมพฤติกรรมที่เด็กทำไม่ถูกต้อง	

จากตารางที่ 3.4 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อคำถามที่ใช้วัดรูปแบบการเลี้ยงดูด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.753 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือได้

ตารางที่ 3.5 ข้อคำถามในมาตรวัดทัศนคติการใช้ความรุนแรง

ทัศนคติการใช้ความรุนแรง		Cronbach's
ประเด็นในการวัด		Alpha
บางครั้งสามีรำคาญหรือโกรธในบางสิ่งๆที่ภรรยาทำในความเห็นของท่านคิดว่าสามีมีเหตุผลสมควรที่จะทำร้ายร่างกายหรือตบตี ภรรยาในสถานการณ์ต่อไปนี้หรือไม่		
1	หากภรรยาออกจากบ้านโดยไม่บอกสามี	0.701
2	หากภรรยาไม่เอาใจใส่ดูแลบุตร	
3	หากภรรยาได้เถียง / ทะเลาะกับสามี	
4	หากภรรยาปฏิเสธไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ กับสามี	
5	หากภรรยาทำอาหารไหม้	
6	ท่านเชื่อว่าการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม จำเป็นต้องมีการลงโทษทางร่างกาย ไซ้หรือไม่	

จากตารางที่ 3.5 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อคำถามที่ใช้วัดทัศนคติการใช้ความรุนแรงด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.701 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือได้

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมานดังต่อไปนี้

1. บรรยายลักษณะข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage) เพื่อพรรณนาลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะโครงสร้างและสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน การอบรมเลี้ยงดู และการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูล
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมสั่งสอนเด็ก โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

บทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือน และลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก
- 4.2 ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ
- 4.3 ทศนคติในการใช้ความรุนแรงและรูปแบบการเลี้ยงดู
- 4.4 พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู
- 4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

4.1 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือน และลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของครัวเรือนที่ศึกษา และลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลักโดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนที่ศึกษาจำแนกตามเขตการปกครอง และภาค

	ลักษณะของครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
เขตการปกครอง			
ในเขตเทศบาล		3,404	45.67
นอกเขตเทศบาล		4,049	54.33
	รวม	7,453	100.00

ลักษณะของครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ภาค		
กรุงเทพมหานคร	490	6.57
ภาคกลาง	1,209	16.22
ภาคเหนือ	1,237	16.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,162	29.01
ภาคใต้	2,355	31.60
รวม	7,453	100.00

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 3,404 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.67 และอยู่นอกเขตเทศบาลจำนวน 4,049 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.33 และเมื่อจำแนกตามภาคพบว่า อยู่ภาคใต้จำนวน 2,355 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.60 เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2,162 ครัวเรือน ภาคเหนือจำนวน 1,237 ครัวเรือน ภาคกลางจำนวน 1,209 ครัวเรือน และกรุงเทพมหานครจำนวน 490 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.01 16.60 16.22 และ 6.57 ตามลำดับ

สำหรับลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 4.2 พบว่าเป็นเด็กเพศชายในสัดส่วนที่สูงกว่าเด็กเพศหญิงเล็กน้อย โดยเป็นเด็กเพศชาย ร้อยละ 51.39 และเด็กเพศหญิง ร้อยละ 48.61

อายุของเด็ก พบว่า ร้อยละ 77.85 มีอายุระหว่าง 1 – 5 ปี ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ อายุระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 15.30 และอายุระหว่าง 11 – 14 ปี ร้อยละ 6.85

อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก พบว่า ร้อยละ 24.65 มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36 – 40 ปี ร้อยละ 17.98 อายุระหว่าง 21 – 25 ปี ร้อยละ 16.03 อายุระหว่าง 26 – 30 ปี ร้อยละ 22.30 อายุระหว่าง 41 – 45 ปี ร้อยละ 9.38 และอายุระหว่าง 15 – 20 ปี ร้อยละ 5.07 และร้อยละ 4.59 มีอายุระหว่าง 46 -49 ปี ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด

ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก พบว่า จบระดับมัธยมศึกษา มีสัดส่วนที่สูงที่สุด ร้อยละ 42.76 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 24.47 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 21.55 และระดับอนุปริญญา ร้อยละ 11.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของบุตร (เด็ก) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลัก

ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก	จำนวน	ร้อยละ
เพศของเด็ก		
ชาย	3,830	51.39
หญิง	3,623	48.61
รวม	7,453	100.00
อายุของเด็ก		
1 - 5 ปี	5,802	77.85
6 - 10 ปี	1,140	15.30
11 - 14 ปี	511	6.85
รวม	7,453	100.00
อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก		
15 - 20 ปี	378	5.07
21 - 25 ปี	1,195	16.03
26 - 30 ปี	1,162	22.30
31 - 35 ปี	1,837	24.65
36 - 40 ปี	1,340	17.98
41 - 45 ปี	699	9.38
46 - 49 ปี	342	4.59
รวม	7,453	100.00
ระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	1,824	24.47
มัธยมศึกษา	3,187	42.76
อนุปริญญา	836	11.22
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1,606	21.55
รวม	7,453	100.00

4.2 ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

ลักษณะของครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย สถานะทางเศรษฐกิจ จำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือน การปกครองบุตร และการครองคู่ของบิดามารดา ซึ่งผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
สถานะทางเศรษฐกิจ		
ยากจนมาก	1,517	20.35
ยากจน	1,486	19.94
ปานกลาง	1,573	21.11
ร่ำรวย	1,684	22.59
ร่ำรวยมาก	1,193	16.01
รวม	7,453	100.00
สมาชิกในครัวเรือน		
2 คน	92	1.23
3 คน	1,134	15.22
4 คน	1,959	26.28
5 คน	1,870	25.09
6 คน	1,255	16.84
7 คน	579	7.77
8 คน	276	3.71
ตั้งแต่ 9 คน ขึ้นไป	288	3.86
รวม	7,453	100.00
การปกครองบุตร		
เลี้ยงเดี่ยว	1,357	18.21
เลี้ยงคู่	5,384	72.24
อื่น ๆ	712	9.55
รวม	7,453	100.00

ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การครองคู่ของบิดามารดา		
มีคู่ครองคนเดียว	7,264	97.46
มีคู่ครองหลายคน	189	2.54
รวม	7,453	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ร้อยละ 22.59 เป็นครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจจำรวย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ร้อยละ 21.11 ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจยากจนมาก ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจยากจน และครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจจำรวยมาก ร้อยละ 20.35 19.94 และ 16.01 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 26.28 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน ร้อยละ 25.09 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6 คน ร้อยละ 16.84 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 15.22 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 คน ร้อยละ 7.77 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน ร้อยละ 3.71 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 9 คนขึ้นไป ร้อยละ 3.86 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพียง 2 คน ร้อยละ 1.23 โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5.02 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.4

การปกครองบุตร พบว่า ร้อยละ 72.2 เป็นแบบเลี้ยงคู่ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ แบบเลี้ยงเดี่ยว และอื่น ๆ ร้อยละ 18.2 และ 9.6 ตามลำดับ

การครองคู่ของบิดามารดา พบว่า เป็นแบบมีคู่ครองคนเดียวในสัดส่วนที่สูงกว่าแบบมีคู่ครองหลายคน โดยการครองคู่แบบมีคู่ครองคนเดียว ร้อยละ 97.46 และการครองคู่แบบมีคู่ครองหลายคน ร้อยละ 2.54

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตัวแปร	\bar{x}	S.D
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	5.02	1.67

4.3 ทักษะและรูปแบบการเลี้ยงดู

ทักษะและรูปแบบการเลี้ยงดู ประกอบด้วย รูปแบบการเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูหลัก และทักษะเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างสามี-ภรรยา-บุตร (เด็ก) ซึ่งผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามทัศนคติการใช้ความรุนแรงและรูปแบบการเลี้ยงดู

ทัศนคติและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (0 คะแนน)	6,746	90.50
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย (1 คะแนน)	468	6.30
ค่อนข้างเห็นด้วย (2-3 คะแนน)	215	2.90
เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4-6 คะแนน)	24	0.30
รวม	7,453	100.00
รูปแบบการเลี้ยงดู		
ดูแลเอาใจใส่มาก	5,295	71.05
ดูแลเอาใจใส่ปานกลาง หรือดูแลเอาใจใสน้อย	2,158	28.95
รวม	7,453	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 4.5 พบว่า มีถึงร้อยละ 90.50 ของบิดามารดาที่เป็นผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว และคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ บิดามารดาที่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรง ร้อยละ 6.30 บิดามารดาที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรง ร้อยละ 2.90 และบิดามารดาที่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการใช้ความรุนแรง ร้อยละ 0.30

สำหรับรูปแบบการเลี้ยงดู พบว่า แบบเอาใจใส่มากมีสัดส่วนมากกว่ารูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ปานกลางหรือเอาใจใสน้อย โดยร้อยละ 71.05 คือ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก และร้อยละ 28.95 คือ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ปานกลางหรือเอาใจใสน้อย

4.4 พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู

การศึกษานี้ นอกจากพิจารณาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายและพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจแล้ว ยังทำการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย ซึ่งผลของการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 4.6-4.8

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู

ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช้ความรุนแรงเลย (0 คะแนน)	1,798	24.12
ใช้ความรุนแรงน้อย (1-2 คะแนน)	2,737	36.72
ใช้ความรุนแรงปานกลาง (3-5 คะแนน)	2,673	35.86
ใช้ความรุนแรงมาก (6-8 คะแนน)	245	3.30
รวม	7,453	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ร้อยละ 36.72 ของบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่น้อย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ บิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.86 บิดามารดาที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรร้อยละ 24.12 และที่เป็นสัดส่วนน้อยที่สุด คือ บิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่มาก โดยมีร้อยละ 3.30 เท่านั้น

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู

ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช้ความรุนแรง (0 คะแนน)	2,541	34.09
ใช้ความรุนแรงน้อย (1 คะแนน)	1,547	20.76
ใช้ความรุนแรงปานกลาง (2-3 คะแนน)	2,938	39.42
ใช้ความรุนแรงมาก (4-6 คะแนน)	427	5.73
รวม	7,453	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ร้อยละ 39.42 ของบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ บิดามารดาที่ไม่ใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 34.09 บิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่น้อย ร้อยละ 20.76 และที่เป็นสัดส่วนน้อยที่สุด คือ บิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่มาก ร้อยละ 5.73

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู

ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช้ความรุนแรงเลย (0 คะแนน)	3,273	43.92
ใช้ความรุนแรงน้อย (1 คะแนน)	3,120	41.86
ใช้ความรุนแรงมาก (2 คะแนน)	1,060	14.22
รวม	7,453	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ร้อยละ 43.92 ของบิดามารดาที่ไม่ใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ บิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่น้อย ร้อยละ 41.86 และบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับที่มาก ร้อยละ 14.22

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.9 สำหรับการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู ตารางที่ 4.10 การใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู และตารางที่ 4.11 การใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการ
อบรมเลี้ยงดู

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก									
เพศ									
ชาย	-0.21**	0.04	-0.06	-0.21**	0.04	-0.06	-0.19**	0.04	-0.06
หญิง (กลุ่มอ้างอิง)									
อายุของเด็ก	0.04**	0.01	0.07	0.04**	0.01	0.08	0.04**	0.01	0.08
อายุผู้เลี้ยงดูหลัก	-0.01**	0.00	-0.05	-0.01**	0.00	-0.05	-0.01**	0.00	-0.05
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก									
ต่ำกว่าประถม	-0.28	0.97	-0.01	-0.45	0.97	-0.05	-0.63	0.96	-0.01
ประถมศึกษา	0.28**	0.07	0.07	0.14	0.08	0.04	0.13	0.08	0.03
มัธยมศึกษา	0.12	0.07	0.03	0.05	0.07	0.01	0.05	0.07	0.01
ปริญญาตรี	-0.47**	0.07	-0.11	-0.39**	0.08	-0.09	-0.37**	0.07	-0.09
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.62**	0.14	-0.06	-0.50**	0.14	-0.05	-0.47**	0.14	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)									
ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ									
การครองคู่ของบิดามารดา									
มีคู่ครองหลายคน				0.56**	0.12	0.05	0.58	0.12	0.05
มีคู่ครองคนเดียว (กลุ่มอ้างอิง)									
การปกครองบุตร									
เลี้ยงเดี่ยว				-0.07	0.07	-0.02	-0.05	0.07	-0.01
เลี้ยงคู่				0.01	0.08	0.00	0.02	0.08	0.00
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)									
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				-0.02	0.01	-0.02	-0.02	0.01	-0.02
สถานะทางเศรษฐกิจ									
ยากจนมาก				0.43**	0.08	0.10	0.41**	0.08	0.10
ยากจน				0.33**	0.07	0.08	0.33**	0.07	0.08
ปานกลาง				0.20**	0.07	0.05	0.19**	0.07	0.05
ร่ำรวย				0.21**	0.07	0.05	0.20**	0.07	0.05

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)									
ทัศนคติและรูปแบบ									
การเลี้ยงดู									
ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง							0.25**	0.04	0.07
รูปแบบการเลี้ยงดู									
เอาใจใส่มาก							0.47**	0.04	0.12
เอาใจใสน้อย							-0.18	0.12	-0.02
เอาใจใส่ปานกลาง (กลุ่มอ้างอิง)									
R Square	0.04			0.05			0.07		
Adjusted R Square	0.04			0.04			0.07		
R Square Change (df)				0.01 (8)			0.02 (3)		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.9 ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมทั้งทางร่างกายและจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู ได้ร้อยละ 7.0 (R Square = 0.07)

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู (ความรุนแรงทางร่างกายและทางจิตใจ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ เพศของเด็ก อายุของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง และรูปแบบการเลี้ยงดู โดยตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ รูปแบบการเลี้ยงดู รายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวข้างต้น กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมทั้งทางร่างกายและจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1.1 มีการใช้ความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพศชายน้อยกว่าเด็กหญิง

1.2 อายุของเด็กมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ยิ่งเด็กมีอายุมากขึ้นยิ่งมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากขึ้น

1.3 อายุของผู้เลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุน้อยจะใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุมากกว่า

1.4 ผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่ามีการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.5 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ว่า ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า

1.6 ทักษะการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวจะมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

1.7 รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู โดยพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากถูกใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ในระดับที่น้อยกว่า

2. ความสำคัญในระดับปัจจัย พบว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจเข้ามาในตัวแบบ 1 เราจะได้ตัวแบบ 2 ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 4.9 ว่า ตัวแบบ 2 มีความสามารถในอธิบายการใช้ความรุนแรงโดยรวมเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 1 ร้อยละ 1.0 (R Square Change = 0.01) และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ 2 พบว่า ตัวแบบ 3 สามารถอธิบายการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 2 ร้อยละ 2.0 (R Square Change = 0.02) ถึงแม้ว่าการทดสอบการเพิ่มขึ้นของค่า R Square จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นการชี้แนะว่าเมื่อควบคุมปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักแล้ว ปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู น่าจะมีความสำคัญต่อการอธิบายการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย
ในการอบรมเลี้ยงดู

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-									
ผู้เลี้ยงดูหลัก									
เพศ									
ชาย	-0.14**	0.03	-0.06	-0.14**	0.03	-0.06	-0.13**	0.03	-0.05
หญิง (กลุ่มอ้างอิง)									
อายุของเด็ก									
หญิง (กลุ่มอ้างอิง)	-0.01	0.01	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.00
อายุผู้เลี้ยงดูหลัก									
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก	-0.01**	0.00	-0.05	-0.08**	0.00	-0.05	-0.01**	0.00	-0.05
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก									
ต่ำกว่าประถม	-0.32	0.72	-0.01	-0.41	0.72	-0.01	-0.53	0.71	-0.01
ประถมศึกษา	0.17**	0.05	0.06	0.09	0.06	0.03	0.08	0.06	0.03
มัธยมศึกษา	0.07	0.05	0.03	0.03	0.05	0.01	0.03	0.05	0.01
ปริญญาตรี	-0.30**	0.06	-0.09	-0.26**	0.05	-0.08	-0.24**	0.06	-0.08
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.38**	0.10	-0.05	-0.31**	0.10	-0.04	-0.29**	0.10	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)									
ลักษณะครอบครัวและ									
สถานะทางเศรษฐกิจ									
การครองคู่ของบิดามารดา									
มีคู่ครองหลายคน				0.37**	0.09	0.05	0.38**	0.09	0.05
มีคู่ครองคนเดียว (กลุ่มอ้างอิง)									
การปกครองบุตร									
เลี้ยงเดี่ยว				-0.01	0.06	0.00	0.00	0.06	0.00
เลี้ยงคู่				-0.05	0.06	-0.02	-0.03	0.05	-0.01
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)									
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน									
				-0.02*	0.01	-0.03	-0.02**	0.01	-0.03
สถานะทางเศรษฐกิจ									
ยากจนมาก				-0.23**	0.06	0.07	-0.21**	0.06	0.07
ยากจน				0.17**	0.06	0.05	0.17**	0.06	0.05
ปานกลาง				0.11*	0.05	0.04	0.11**	0.05	0.03

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
ร่ำรวย				0.11*	0.05	0.04	0.10**	0.05	0.03
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)									
ทัศนคติและรูปแบบ									
การเลี้ยงดู									
ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง							0.17**	0.03	0.07
รูปแบบการเลี้ยงดู									
เอาใจใส่มาก							0.35**	0.03	0.13
เอาใจใสน้อย							-0.04	0.09	-0.01
เอาใจใส่ปานกลาง (กลุ่มอ้างอิง)									
R Square	0.02			0.03			0.05		
Adjusted R Square	0.02			0.03			0.05		
R Square Change (df)				0.01 (8)			0.02 (3)		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.10 ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู ได้ร้อยละ 5.0 (R Square = 0.05)

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ เพศของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก การครองคู่ของบิดามารดา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง และรูปแบบการเลี้ยงดู โดยตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ รูปแบบการเลี้ยงดู รายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 8 ตัวดังกล่าวข้างต้นกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1.1 เด็กเพศชายจะถูกใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูน้อยกว่าเด็กเพศหญิง

1.2 อายุของผู้เลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุมากจะใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรน้อยกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุน้อยกว่า

1.3 ผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่ามีการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4 บิดามารดาที่มีคู่ครองหลายคนจะใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีคู่ครองเพียงคนเดียว

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ เด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยจะถูกใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า

1.6 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ว่า ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่สูงกว่า

1.7 ทักษะเกี่ยวกับความรุนแรงมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวจะมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

1.8 รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู โดยพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากถูกใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ในระดับที่น้อยกว่า

2. ความสำคัญในระดับปัจจัย พบว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจเข้ามาในตัวแบบ 1 เราจะได้ตัวแบบ 2 โดยจะเห็นได้จากตารางที่ 4.10 ว่า ตัวแบบ 2 มีความสามารถในการอธิบายการใช้ความรุนแรงทางร่างกายเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 1 ร้อยละ 1.0 (R Square Change = 0.01) และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ 2 พบว่าตัวแบบ 3 สามารถอธิบายการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 2 ร้อยละ 2.0 (R Square Change = 0.02) ถึงแม้ว่าการทดสอบการเพิ่มขึ้นของค่า R Square จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สามารถกล่าวได้ว่าเมื่อควบคุมปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักแล้ว

ปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู น่าจะมีความสำคัญต่อการอธิบายการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก									
-ผู้เลี้ยงดูหลัก									
เพศของเด็ก									
ชาย	-0.07**	0.02	-0.05	-0.07**	0.02	-0.05	-0.06**	0.02	-0.05
หญิง (กลุ่มอ้างอิง)									
อายุของเด็ก	0.04**	0.00	0.19	0.04**	0.00	0.19	0.04**	0.00	0.19
อายุผู้เลี้ยงดูหลัก	-0.01**	0.00	-0.04	-0.01**	0.00	-0.04	-0.01**	0.00	-0.04
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก									
ต่ำกว่าประถม	0.05	0.39	0.00	-0.04	0.39	0.00	-0.09	0.39	0.00
ประถมศึกษา	0.12**	0.03	0.07	0.06	0.03	0.04	0.05	0.03	0.03
มัธยมศึกษา	0.05	0.03	0.04	0.02	0.03	0.01	0.02	0.03	0.01
ปริญญาตรี	-0.16**	0.03	-0.09	-0.13**	0.03	-0.07	-0.13**	0.03	-0.07
สูงกว่าปริญญาตรี	-0.24**	0.06	-0.05	-0.18**	0.06	-0.04	-0.18**	0.06	-0.04
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)									
ลักษณะครอบครัวและสถานะ									
ทางเศรษฐกิจ									
การครองคู่ของบิดามารดา									
มีคู่ครองหลายคน				0.19**	0.03	0.04	0.19**	0.05	0.04
มีคู่ครองคนเดียว (กลุ่มอ้างอิง)									
การปกครองบุตร									
เลี้ยงเดี่ยว				0.01	0.03	0.01	0.01	0.03	0.01
เลี้ยงคู่				-0.02	0.03	-0.02	-0.02	0.03	-0.01
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)									
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				-0.01	0.01	-0.01	0.00	0.01	0.00

ตัวแปรอธิบาย	ตัวแบบ 1			ตัวแบบ 2			ตัวแบบ 3		
	B	SE	Beta	B	SE	Beta	B	SE	Beta
สถานะทางเศรษฐกิจ									
ยากจนมาก				0.19**	0.03	0.11	0.19**	0.03	0.11
ยากจน				0.15**	0.03	0.09	0.15**	0.03	0.09
ปานกลาง				0.08**	0.03	0.05	0.08**	0.03	0.05
ร่ำรวย				0.10**	0.05	0.06	0.10**	0.03	0.06
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)									
ทัศนคติและรูปแบบการ									
 อบรมเลี้ยงดู									
ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง							0.09**	0.02	0.06
รูปแบบการเลี้ยงดู									
เอาใจใส่มาก							0.12**	0.02	0.08
เอาใจใสน้อย							-0.14**	0.05	-0.03
เอาใจใส่ปานกลาง (กลุ่มอ้างอิง)									
R Square	0.06			0.07			0.08		
Adjusted R Square	0.06			0.07			0.08		
R Square Change (df)				0.01 (8)			0.01 (3)		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.11 ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู ได้ร้อยละ 8.0 (R Square = 0.08)

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ เพศของเด็ก อายุของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก การครองคู่ของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง และรูปแบบการเลี้ยงดู โดยตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ อายุของเด็ก รายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวข้างต้นกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1.1 มีการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพศชายน้อยกว่าเด็กเพศหญิง

1.2 อายุของเด็กมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ยิ่งเด็กมีอายุมากขึ้นยิ่งมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากขึ้น

1.3 อายุของผู้เลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุน้อยจะใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุมากกว่า

1.4 ผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่ามีการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4 บิดามารดาที่มีคู่ครองหลายคนจะใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีคู่ครองเพียงคนเดียว

1.5 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ว่า ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า

1.6 ทักษะคิดเกี่ยวกับความรุนแรงมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวจะมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

1.7 รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู โดยพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากถูกใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ในระดับที่น้อยกว่า

2. ความสำคัญในระดับปัจจัย พบว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจเข้ามาในตัวแบบ 1 เราจะได้ตัวแบบ 2 ซึ่งจะเห็นได้จากตารางที่ 4.11 ว่า ตัวแบบ 2 มีความสามารถในการใช้ความรุนแรงทางจิตใจเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 1 ร้อยละ 1.0 (R Square Change = 0.01) และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ 2 พบว่า ตัวแบบ 3 สามารถอธิบายการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 2 ร้อยละ 1.0 (R Square Change = 0.01) ถึงแม้ว่าการทดสอบการเพิ่มขึ้นของค่า R Square จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นการชี้แนะว่าเมื่อควบคุมปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักแล้ว ปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู น่าจะมีความสำคัญต่อการอธิบายการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา โดยมีปัจจัยสำคัญ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ประกอบด้วย เพศของเด็ก อายุของเด็ก อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก และการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก 2) ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ลักษณะการครองคู่ของบิดามารดา การปกครองบุตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานะทางเศรษฐกิจ 3) ทักษะและรูปแบบการเลี้ยงดู ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับความรุนแรง และรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูหลัก

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ครอบครัวที่มีเด็กอายุ 1-14 ปี ซึ่งมีครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 7,453 ครัวเรือน และมีการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และทักษะและรูปแบบการเลี้ยงดู โดยการใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนที่ศึกษาอยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย โดยอยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 54.33 และอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 45.67 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ร้อยละ 31.60 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 29.01 ภาคเหนือ ร้อยละ 16.60 และภาคอื่น ๆ ร้อยละ 22.79

2. ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก พบว่า เป็นบุตรเพศชายมากกว่าบุตรเพศหญิงเล็กน้อย โดยส่วนใหญ่อายุระหว่าง 1 -5 ปี ผู้เลี้ยงดูหลักเกือบครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 26-35 ปี และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า
3. ผลการศึกษาลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่า การครองคู่ของบิดามารดาส่วนใหญ่มีคู่ครองคนเดียว การปกครองบุตรส่วนใหญ่เป็นแบบเลี้ยงคู่ กล่าวคือ มีทั้งบิดามารดาเป็นผู้ปกครอง และในครัวเรือนที่เด็กอาศัยอยู่มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 5.02 คน และมีสัดส่วนของสถานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนมาก ยากจน ปานกลาง และร่ำรวยไม่แตกต่างกันยกเว้นที่อยู่ในระดับร่ำรวยมาก มีสัดส่วนต่ำกว่าเล็กน้อย
4. ผลการศึกษาทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรูปแบบการเลี้ยงดูบุตรแบบเอาใจใส่มาก และผู้เลี้ยงดูหลักส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยเลยกับการทำร้ายร่างกายสมาชิกในครอบครัว
5. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมในการอบรมเลี้ยงดู ในภาพรวมบิดามารดามีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันในการใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรบ้างโดยใช้ในระดับน้อยและระดับปานกลาง คือประมาณร้อยละ 35.0 และส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงทางร่างกายมากกว่าทางจิตใจ
6. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรทั้งโดยรวมทางร่างกาย และทางจิตใจ พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลักที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ เพศและอายุของเด็ก อายุและระดับการศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลักมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นอายุของเด็กไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ พบว่าสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูโดยรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจ นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการครองคู่ของบิดามารดามีผลต่อการใช้ความรุนแรงด้านร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการครองคู่ของบิดามารดาที่มีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงและความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูทั้งในภาพรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรที่มีความที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู คือ อายุของเด็ก และตัวแปรที่มีความที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวมและทางร่างกาย คือ รูปแบบการเลี้ยงดู

7. ผลการศึกษาความสำคัญในระดับปัจจัย พบว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านลักษณะครอบครัว และสถานะทางเศรษฐกิจเข้ามาในตัวแบบ 1 เราจะได้ตัวแบบ 2 ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก และลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ โดยที่ตัวแบบ 2 มีความสามารถในการใช้ความรุนแรงโดยรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 1 และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูเข้ามาในตัวแบบ 2 พบว่า ตัวแบบ 3 ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ และทัศนคติ และรูปแบบการเลี้ยงดู สามารถอธิบายการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นจากตัวแบบ 2

ตารางที่ 5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตัวแปรอิสระ	ความรุนแรง		
	โดยรวม	ร่างกาย	จิตใจ
ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก			
- เพศ			
ชาย	✓	✓	✓
หญิง (กลุ่มอ้างอิง)			
- อายุของเด็ก	✓		✓*
- อายุผู้เลี้ยงดูหลัก	✓	✓	✓
- การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก			
ต่ำกว่าประถมศึกษา			
ประถมศึกษา			
มัธยมศึกษา			
ปริญญาตรี	✓	✓	✓
สูงกว่าปริญญาตรี	✓	✓	✓
อนุปริญญา (กลุ่มอ้างอิง)			
ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ			
- การครองคู่ของบิดามารดา			
มีคู่ครองหลายคน		✓	✓
มีคู่ครองคนเดียว (กลุ่มอ้างอิง)			
- การปกครองบุตร			
เลี้ยงเดี่ยว			
เลี้ยงคู่			
อื่น ๆ (กลุ่มอ้างอิง)			

ตัวแปรอิสระ	ความรุนแรง		
	โดยรวม	ร่างกาย	จิตใจ
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		✓	
- สถานะทางเศรษฐกิจ			
ยากจนมาก	✓	✓	✓
ยากจน	✓	✓	✓
ปานกลาง	✓	✓	✓
ร่ำรวย	✓	✓	✓
ร่ำรวยมาก (กลุ่มอ้างอิง)			
ทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดู			
- ทัศนคติการทำร้ายร่างกาย	✓	✓	✓
- รูปแบบการเลี้ยงดู			
เอาใจใส่มาก	✓*	✓*	✓
เอาใจใสน้อย			✓
เอาใจใส่ปานกลาง (กลุ่มอ้างอิง)			

หมายเหตุ : *ตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุด
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูของ
ตัวแบบ

ความรุนแรง	ตัวแบบ		
	1	2	3
ความรุนแรงโดยรวม			
R Square	0.04	0.05	0.07
Adjusted R Square	0.04	0.04	0.07
R Square Change (df)		0.01 (8)	0.02 (3)
ความรุนแรงทางร่างกาย			
R Square	0.02	0.03	0.05
Adjusted R Square	0.02	0.03	0.05
R Square Change (df)		0.01 (8)	0.02 (3)

ความรุนแรง	ตัวแบบ		
	1	2	3
ความรุนแรงทางจิตใจ			
R Square	0.06	0.07	0.08
Adjusted R Square	0.06	0.07	0.08
R Square Change (df)		0.01 (8)	0.01 (3)

หมายเหตุ: ตัวแบบ 1 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก

ตัวแบบ 2 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก + ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

ตัวแบบ 3 = ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดูหลัก + ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ + ทักษะคิดและรูปแบบการเลี้ยงดู

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของเด็ก-ผู้เลี้ยงดู

1.1 เพศของเด็ก เป็นตัวแปรส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวม ทางร่างกายและทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู โดยเด็กเพศชายถูกใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูน้อยกว่าเด็กเพศหญิง อาจเนื่องมาจากความห่วงใยของบิดามารดาที่มีต่อบุตรเพศหญิงมากกว่าบุตรเพศชาย อาจมีความคิดว่าเด็กผู้ชายต้องมีความเข้มแข็งและสามารถดูแลตัวเองได้เมื่ออยู่ในสังคม จึงอาจมีการควบคุมบุตรเพศชายน้อยกว่าบุตรเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Maccoby & Jacklin 1980, อ้างถึงใน สมพร สุทัศนีย์, 2530, น. 35-36) เพศชายมีความก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้เพราะองค์ประกอบทางชีวภาพแล้ว ผู้วิจัยยังเชื่อว่าส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งโดยปกติสังคมจะคาดหวัง ให้เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทต่างกัน เช่น กำหนดให้เพศชายกล้าหาญ เข้มแข็ง เพศชายจึงแสดง พฤติกรรมที่ห้าวหาญและรุนแรงกว่า นอกจากนี้ความก้าวร้าวของเพศชายและเพศหญิงยังแตกต่างกันตามสภาพการอบรมเลี้ยงดูที่ส่วนใหญ่บิดามารดาจะให้เสรีภาพรักตามใจ และยอมให้เด็กผู้ชายก้าวร้าวได้แต่จะไม่ยอมให้เด็กผู้หญิงทำเช่นนั้น บิดามารดาประเภทนี้จะใช้อำนาจควบคุม และเข้มงวดกวดขันกับเด็กผู้ชายน้อยกว่าเด็กผู้หญิง และสอดคล้องกับทฤษฎีตามลักษณะของเด็กที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงในการอบรมสั่งสอนทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม (Feminist

Family Theory) เป็นแนวคิดทฤษฎีครอบครัวที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ศาสตร์ทางสังคมวัฒนธรรม เน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติทางวัฒนธรรมที่ยึดหลักผู้ชายเป็นใหญ่และการมีข้อจำกัดของ เพศหญิง จากเหตุผลนี้ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในบทบาทที่เป็นรอง ซึ่งกลายเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และประเพณีในครอบครัว และมองว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมที่เห็น ต้องกันว่าผู้ชายเป็นใหญ่ความรุนแรงจึงเป็นวิธีการในการรักษาการควบคุมทางสังคมและการคง อำนาจของชายที่เหนือกว่าหญิง

1.2 อายุของเด็ก เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย ในการอบรมเลี้ยงดู แต่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวม และทางจิตใจในการอบรม เลี้ยงดู กล่าวคือ ยิ่งเด็กมีอายุมากขึ้นยิ่งมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากขึ้น อาจเนื่องมาจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองคิดว่าบุตรที่อายุน้อยอยู่ในวัยที่ไม่สามารถรับรู้หรือเข้าใจ ความหมาย หรือตีความได้ แต่ในขณะที่เดียวกันบุตรที่มีอายุมากกว่าอยู่ในวัยที่สามารถสื่อสารและรับรู้ เข้าใจความหมายในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ จึงส่งผลให้บางครั้งเมื่อบุตรมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บิดามารดาอาจใช้คำพูดรุนแรงหรือกระทบกระทั่งจิตใจได้

1.3 อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบพฤติกรรมการใช้ความ รุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุน้อยจะใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู บุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีอายุมากกว่า อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่มีอายุน้อยยังไม่มี ความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดู และไม่พร้อมทางด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทางการเงิน และในด้านอื่น ๆ เป็นวัยที่อาจจะไม่ได้มีความยั้งคิดก่อนลงมือทำ และไม่ได้คิดถึงผลกระทบในระยะยาว สอดคล้องกับ Hurlock (1980) ที่กล่าวว่า มารดาที่มีอายุน้อยขาดความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และเมื่อมี อายุมากขึ้นความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นตามอายุ และภาวิดา พิทักษ์อร่ามวงศ์ (2544) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีอายุน้อยเห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัว แต่มารดาที่มีอายุมากไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู

1.4 การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลักเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการ อบรมเลี้ยงดู พบว่า ผู้เลี้ยงดูหลักที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่าจะใช้ความรุนแรงในการ อบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า สอดคล้องกับกฤษฎา กฤษฎาวุฒิ (2514) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงมีความเข้มงวดและลงโทษบุตรน้อยกว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ และ Sears et al. (1957, p. 433, อ้างถึงใน รัชณี กิติพรชัย, 2515, น. 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มีการศึกษาสูงและ ต่ำ พบว่า มารดาที่มี การศึกษาสูงจะใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าการให้รางวัลและการ ลงโทษทางกาย หรือทำให้เสื่อมศักดิ์ศรีน้อยกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ

2. ลักษณะครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจ

2.1 การครองคู่ของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู โดยพบว่า บิดามารดาที่มีคู่ครองหลายคนจะใช้ความรุนแรงมากกว่าบิดามารดาที่มีคู่ครองคนเดียว อาจเนื่องมาจากบิดาหรือมารดาที่มีความเครียดจากการที่สามีหรือภรรยามีคนอื่นส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตคู่ลดลง เกิดความขัดแย้งในครอบครัวส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Eshleman, 1994, p. 380) กล่าวว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงชีวิตในลักษณะรูปตัวยู (U-Shape) ตามวงจรชีวิตครอบครัว กล่าวคือ สามีภรรยาจะมีความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวมากที่สุดเมื่อเริ่มต้นชีวิตครอบครัว จากนั้นความพึงพอใจจะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อมีบุตรคนแรก และลดลงอย่างเรื่อย ๆ จนถึงระยะบุตรอยู่ในวัยเรียน และลดต่ำลงที่สุดเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่น หลังจากนั้นความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวจะเริ่มมากขึ้นจนถึงระยะที่บุตรเริ่มมีครอบครัวและออกจากบ้านไป จากทฤษฎีพัฒนาการครอบครัวนี้ สามารถชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวในช่วงระยะต่าง ๆ ซึ่งในระยะที่ความพึงพอใจต่อกันลดน้อยลง ความเห็นต่าง การขาดความสนใจซึ่งกันและกัน การขาดสิ่งยึดเหนี่ยวไว้ด้วยกัน อาจทำให้ชีวิตครอบครัวราบเรียบจนน่าเบื่อหน่ายหรือแม้แต่เกิดความขัดแย้งจนนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ (2551) จัดทำรายงานวิจัยเรื่อง มิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน พบว่า บิดามารดาที่มีครอบครัวใหม่ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในเด็ก มีการตำหนิตัวด้วยถ้อยคำดูถูก เสียดสีและหยาบคาย รวมถึงถูกระทำความรุนแรงทางร่างกาย ถูกทุบตี และทำโทษโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

2.2 การปกครองบุตร เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคสมัยใหม่มีพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวมากขึ้น บิดามารดาที่มีการปรับตัวมากขึ้นสามารถให้ความรักความอบอุ่น และทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่แก่บุตรได้ ไม่ได้เกิดความเครียดและมีช่องทางหรือแหล่งความรู้มากมายที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร เมื่อเป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว จึงส่งผลให้รูปแบบบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู

2.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยจะใช้ความรุนแรงทางร่างกายในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) จัดทำรายงานการวิจัยการสำรวจเบื้องต้นของสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะครอบครัวที่พบการกระทำความรุนแรงมากที่สุดคือครอบครัวเดี่ยว มีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ย 4 คน และธวัช วงศ์สง่า (2543) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจทางสังคม

และวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการกระทำความรุนแรงของบิดามารดาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การกระทำความรุนแรงของบิดามารดาต่อบุตรส่วนใหญ่มักเกิดในครอบครัวที่มีขนาดเล็ก

2.4 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน เป็นตัวแปรส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ว่า ครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า อาจเนื่องมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ก่อให้เกิดภาวะเครียดในครอบครัว ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในการลงโทษเด็ก เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม หรือการใช้ความรุนแรงกับเด็กเพื่อระบายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซาริโอลา และ ยูยูเทลลา (Sariola & Uutela, 1992, pp. 823-832) ที่พบว่า เศรษฐกิจในครอบครัวไม่ดีทำให้เด็กถูกกระทำทารุณกรรมเพิ่มขึ้นในระดับเล็กน้อยและระดับรุนแรงมากในครอบครัวที่มีปัญหาเศรษฐกิจนั้นการ มีบุตรนับเป็นการเพิ่มภาระทางเศรษฐกิจให้ครอบครัว ซึ่งจะก่อให้เกิดความเครียดทางจิตใจและอารมณ์ของมารดาทำให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร ขาดประสิทธิภาพได้ เซียร์ และคณะ (Sears et al., 1957 อ้างถึงใน สมพร สุทัศน์ีย์, 2530, น. 42) ซึ่งทำการศึกษารอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีรายได้น้อยและต่ำ โดยการสัมภาษณ์บิดามารดา พบว่า บิดามารดาที่มีรายได้น้อยและต่ำอบรมเลี้ยงดูเด็กต่างกันในเรื่องความเข้มงวดกวดขัน ความเป็น ระเบียบ ความสะอาด การให้เหตุผล การให้รางวัลและการลงโทษ กล่าวคือ บิดามารดาที่มีรายได้น้อยจะให้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าการลงโทษทางกาย มีความเข้มงวดน้อยกว่า แต่จะยอมให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบิดามารดามากกว่าบิดามารดาที่มีรายได้น้อย

3. ทักษะคิดและรูปแบบการเลี้ยงดู

3.1 ทักษะคิดเกี่ยวกับความรุนแรง เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงโดยรวม ทางร่างกาย และทางจิตใจในการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ผู้เลี้ยงดูหลักที่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวจะมีการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่มีมุมมองหรือทัศนคติเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายว่าเป็นเรื่องธรรมดา อาจไม่ได้ตระหนักหรือคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และมองว่าการลงโทษด้วยการทำร้ายร่างกายหรือการด่าเป็นวิธีที่ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธวัช วงสง่า (2543) อธิบายว่าการกระทำความรุนแรงของบิดามารดาต่อบุตร มักเกิดในครอบครัวที่บิดามารดาที่มีทัศนคติว่าการทำร้ายร่างกายบุตรเป็นพฤติกรรมธรรมดา

3.2 รูปแบบการเลี้ยงดู เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากถูกใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ในระดับที่น้อยกว่า อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยการเอาใจใส่มาก มักมีความคาดหวังในตัวเด็กสูง เอาความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ อยากให้บุตรเป็นในแบบที่ตนเองคิดว่าดี จึงจำเป็นต้องเข้มงวดและควบคุมบุตรเป็นพิเศษ อาจส่งผลให้เมื่อ

บุตรมีพฤติกรรมที่ตนคิดว่าไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามความต้องการของตนเอง จึงลงโทษบุตร เพื่อให้บุตรทำตามในแบบที่ตนเองต้องการ สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2528 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดช, 2563) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแลควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม ถ้าหากเด็กไม่ทำตามก็จะมีกลงโทษเด็ก ไม่ปล่อยให้เด็กมีโอกาสในการตัดสินใจและเป็นตัวของตัวเอง และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (2545) กล่าวว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) เป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีการเรียกร้อง ตั้งมาตรฐานชัดเจน ให้ความสำคัญกับการเชื่อฟัง ให้ความอบอุ่นน้อย ไม่สนับสนุนการสื่อสาร 2 ทาง จำกัดความเป็นอิสระของเด็ก อดคิดตามความคิดของบิดามารดา และมีการข่มขู่ลงโทษเด็ก

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงมีตั้งแต่ปัจจัยในระดับบุคคล จนถึงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงกับเด็กในครอบครัว อาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพของเด็ก และเยาวชนในสังคมไทย ปัญหาความรุนแรงในเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและค่อนข้างซับซ้อน ดังนั้นทุกภาคส่วนในสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งเผยแพร่ และกระตุ้นให้บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็กในครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญ และปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่ระดับย่อย ๆ ในสังคม ดังนี้

1. การสร้างกลไกในระดับครอบครัว เช่น การพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างบิดามารดา หรือผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กกับเด็กในครอบครัว สร้างความตระหนักถึงปัญหาการใช้ความรุนแรง และส่งเสริมการใช้กิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เพื่อส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน
2. การสร้างกลไกในระดับท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการยุติปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเหล่านี้ เช่น ระบบเฝ้าระวังในระดับชุมชน เพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาการใช้ความรุนแรง หรือจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยับยั้ง ชะลอ และลดระดับความรุนแรงที่ตัวเด็กอาจประสบอยู่ โดยการไม่ละเลยเพื่อพบหรือทราบว่ามีการใช้ความรุนแรงหรือทารุณกรรมเด็ก
3. ผลักดันการเรียนรู้เรื่องความรุนแรงในเด็กและเยาวชนในสถาบันต่าง ๆ ทั้งการศึกษา ศาสนา และชุมชน เช่น ครูแนะแนวต่าง ๆ ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สร้างการเรียนรู้วิธีการควบคุมอารมณ์และการระบายความโกรธโดยไม่ทำร้ายผู้อื่น และการมุ่งเน้นให้บิดามารดาตระหนักถึงผลกระทบจากความรุนแรงที่มีต่อเด็ก และปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม และหยุดใช้ความรุนแรงกับเด็กทุกกรณี เป็นต้น

4. หน่วยงานภาครัฐควรเร่งจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงการใช้กลไกทางกฎหมายที่เด็ดขาด เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งอาจจะก่อผลกระทบในระยะยาวต่อไป

5. สร้างเครือข่ายในการแนะนำเผยแพร่แหล่งบริการทางสังคม ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นสำหรับเด็กที่ประสบปัญหาการใช้ความรุนแรง

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. การศึกษาค้างต่อไป ผู้วิจัยเสนอแนะให้ควรมีการศึกษาปัจจัยในมิติอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับ การใช้ความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู เช่น สาเหตุที่ผิดปกติทางจิตใจและบุคลิกภาพ (เช่น ประวัติการใช้สารเสพติด ประวัติการติดสุรา เป็นต้น) สาเหตุทางภาวะสังคมความเป็นอยู่ (เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของคนในครอบครัว เป็นต้น) หรือการมีประวัติเคยถูกทำร้ายร่างกายหรือใช้ความรุนแรง และสาเหตุที่เกิดจากความเชื่อ วัฒนธรรม เป็นต้น

2. ควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะจงครอบครัวที่ผู้ปกครองเคยมีประวัติการทำร้ายร่างกายหรือมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ครอบครัวที่ผู้ปกครองมีประวัติติดยาเสพติดหรือติดสุรา เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปวิเคราะห์ได้มากขึ้น

3. ควรศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมความก้าวร้าวในกลุ่มวัยเรียน

4. ควรศึกษาการใช้พฤติกรรมความรุนแรงในมิติอื่น ๆ เช่น ความรุนแรงทางเพศ ความรุนแรงในการทำร้ายร่างกายตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กฤตยา กฤษฏาภูมิ. (2514). การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุตรที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่างกัน [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- เกศรินทร์ ทารี. (2556). อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อความคาดหวังในบทบาทของบิดาของนิสิตชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- งามตา วนิชานนท์. (2536). ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จินตนา วัชรสินธุ์, รวีวรรณ คำเงิน, ชนกพร ศรีประสาร, และณัชนันท์ชีวานนท์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 5(2), 189-200.
- เฉลิมศรี ตั้งสกุลธรรม. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].
- ฐาศุภร์ จันประเสริฐ. (2553). โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนถูกกระทำในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ณัฐินี คงทรัพย์สินศิริ. (2552). การศึกษาภาวะจำทนของผู้หญิงที่ถูกทำร้ายจากครอบครัวในสังคมไทย : กรณีศึกษาผู้หญิงที่เข้ารับบริการมูลนิธิเพื่อนหญิง [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- ดวงเดือน มุลกลาง. (2546). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านบวก อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].
- ดูลยา จิตตะยโสธร. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind Diana Baumrind's Parenting Styles. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 29(4), 173-187.
- ธวัช วงศ์สง่า. (2543). แรงจูงใจทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการกระทำความรุนแรงของบิดามารดาใจเขตกกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

มหาวิทยาลัย].

- ปกรณ มณีปกรณ์. (2550). ความรุนแรงในครอบครัว: มาตรการป้องกันและคุ้มครองแก้ไขด้านสังคมจิตวิทยา. *วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 15, 209-221.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2539). รายงานการวิจัย การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและความก้าวร้าวของเยาวชนไทย. เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, อีระพร อุวรรณโณ, เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, สุภาพรณโคตรจรัส, คัดนางค์ มณีศรี, และสุทธิวรรณ, พรรณระพี. (2545). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2550). การป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารครุศาสตร์*, 36(1), 107-114.
- พูนสุข มาศรีงสรรค์. (2554). การจัดการความรุนแรงในครอบครัวเชิงพุทธบูรณาการ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง มิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชน. <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10403/1/309582.pdf>
- ภาวิดา พัทธ์เกษร่ามวงศ์. (2544). การเปรียบเทียบการรับรู้ของบุตรและบิดามารดาต่อการใช้ความรุนแรงในกระบวนการเลี้ยงดูของครอบครัว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- เยาวเรศ คำมะนาด, และจรรยาภรณ์ รัตนโกศล. (2564). รูปแบบการบริการเด็กและผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงและการตั้งครุภไม่พึงประสงค์การศึกษาย้อนหลัง 10 ปี ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลขอนแก่น. *วารสารสังคมภิวัฒน์*, 12(1), 14-29.
- รัชณี กิติพรชัย. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูในด้านความเข้มงวด การลงโทษกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุตร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- รุ่งรัตน์ สุขะเดช. (2563). การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 43(1), 1-9.
- วงษ์เดือน สายสุวรรณ. (2546). ประวัติการถูกล่วงโทษของมารดา พฤติกรรมก้าวร้าวของมารดา และพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงโทษบุตรของมารดา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

- วิชญ์ พงศ์พันธ์อนุสร. (2556). *วิกฤติการณ์แก้ปัญหามลพิษในครอบครัวด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหิดล].
- ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์. (2563). *ความรุนแรงในครอบครัวของสังคมไทย*. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์, และปราณี สุทธิสุนทร. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5(1), 105-118.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2563). *พบ 1 ใน 4 ของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะยากจน ถูกกระทำรุนแรง*. <https://www.tcijthai.com/news/2020/12/current/11027>
- สมพร สุทัศน์. (2530). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์].
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). *รายงานประจำปี 2561 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส)*. <https://shorturl.asia/lqf4N>
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). *รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทย และตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550*. <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/previewer.php>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2557). *พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550*. <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A4101/%A4101-20-2550-a0001.pdf>
- สำนักงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ. (2557). *แนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงในเครือข่ายระดับจังหวัด*. กระทรวงสาธารณสุข.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2531). *จิตวิทยาการจัดการพฤติกรรมมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- สุรัสวดี พนมแก่น. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมรุนแรงของเด็กวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- หัตถพันธ์ วงชารี. (2559). *การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานวัดความเชื่อเกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกายในสังคม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- อาภา จันทรสกุล, และอัญชัน เกียรติบุตร. (2530). *การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Ahmadzad-Asl, M., Davoudi, F., Zarei, N., Mohammad-Sadeghi, H., & Rasouljan, M. (2016). Domestic violence against women as a risk factor for depressive and anxiety disorders: findings from domestic violence household survey in Tehran, Iran. *Archives of women's mental health*, 19(5), 861-869.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice- Hall.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monographs*, 4, 1-103.
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process model. *Child Development*, 55(1), 83-96.
- Bograd, M. (1988). *Feminist Perspective on Wife Abuse*. SAGE.
- Cannon, C., Hamel, J., Buttell, F., & Ferreira, R. J. (2016). A survey of domestic violence perpetrator programs in the United States and Canada: Findings and implications for policy and intervention. *Partner Abuse*, 7(3), 226-276.
- Corsini, R. J. (1999). *The dictionary of psychology*. Brunner.
- Craig, G. J. (1979). *Child Development*. Prentice Hill.
- Elgar, F. J., Donnelly, P. D., Michaelson, V., Gariépy, G., Riehm, K. E., Walsh, S. D., & Pickett, W. (2018). Corporal Punishment Bans and Physical Fighting in Adolescents: An Ecological Study of 88 Countries. *BMJ Open*, 8(9), e021616.
- Elliott, P. P. (1997). Violence in health care. *Nursing Management*, 28(12), 38-41.
- Eshleman, J. R. (1994). *The Family: An Introduction* (7 th ed.). Allyn & Bacon, Incorporated.
- Gelles, R. J. & Straus, M. (1979). Determinants of Violence in the Family: Toward a Theoretical Integration. In W. R. Burr, R. Hill, F.I. Nye, & I. L. Reiss (eds.), *Contemporary Theories about the Family* (pp. 550-581). Free Press.
- Goode, W. J. (1971). Force and Violence in the Family. *Journal of Marriage and Family*, 33, 624-636.
- Hurlock, E. B. (1980). *Developmental Psychology*. Macmillan Publishing.
- Maccoby, E. E. & Jacklin, C. N. (1980). Sex differences in aggression: A rejoinder and reprise. *Child Development*, 51(4), 964-980.

- Maccoby, E. E. & Martin, J. A. (1983). Socialization in the Context of the Family: Parent-Child Interaction. In E. M. Hetherington & P. H. Mussen (eds.), *Hand book of child psychology: Socialization, personality, and social development* (vol. 4, pp. 1-101). Wiley.
- Perris, C., Jacobsson, L., Linndström, H., von Knorring, L., & Perris, H. (1980). Development of a new inventory for assessing memories of parental rearing behaviour. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 61(4), 265-274.
- Rose, M. (1997). A survey of violence toward nursing staff in one large Irish accident and emergency department. *Journal of Emergency Nursing*, 23(3), 214-219.
- Sariola, H. & Uutela, A. (1992). The prevalence and context of family violence against children in Finland. *Child Abuse & Neglect*, 16(6), 823-832.
- Sigmund, F. (1949). *An outline of psychoanalysis*. Norton.
- Straus, M. (1980). Victims and Aggressors in Marital Violence. *American Behavioral Scientist*, 23(5), 681-704.
- Straus, M. & Mouradian, V. E. (1998). Impulsive corporal punishment by mothers and antisocial behavior and impulsiveness of children. *Behavioral Sciences & the Law*, 16, 353-374.
- World Health Organization. (2020). *World report on violence and health*. World Health Organization.
- Yudofsky, S. C., Silver, J. M., Jackson, W., Endicott, J., & Williams, D. (1989). The Overt Aggression Scale for the objective rating of verbal and physical aggression. *The American journal of psychiatry*, 143(1), 35-39.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นางสาวหทัยา ขอสันติวิวัฒน์
ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ.2557
ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ.2558-2562
นักวิชาการสถิติ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

